

Novi svijet

ISSN 1331-226X Godina XLIV, br. 11 - Studeni 2008.

Cijena 15 kn

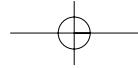
Sinoda
i njezini izazovi

Živio život!

Pornografija i pedofilija na Internetu

Djecu moramo zaštiti!

SADRŽAJ

Naslovica:
Dijete je
na računalu bez
filtara izloženo
internet
stranicama s
pornografskim
sadržajima
(foto:BeZet)

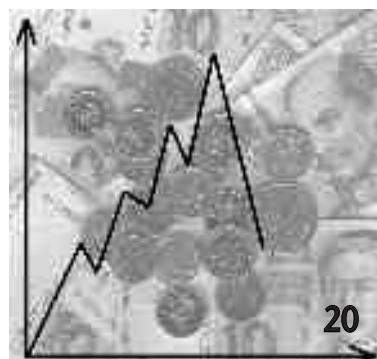
16

12

15

20

22

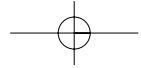
24

3 KOMENTAR Sinoda i njezini izazovi	14 MISLI Raditi za jedinstvo u ljubavi	26 RAZGOVORI Je li dopuštena umjetna oplodnja Umijeće ohrabrvanja Svekrva je kriva za sve Most koji se ruši
4 IZ ŽIVOTA Mir započinje u nama	15 PORNOGRAFIJA I PEDOFILIJA NA INTERNETU Djecu moramo zaštитiti	30 INTERVJU Putovanje Rajem
5 RIJEČ ŽIVOTA U svijetu ali ne od svijeta	18 KULTURA JEDINSTVA Iz života čemo razumjeti	33 UKRATKO Pokret fokolara u brojevima
6 CHIARA Jedna od nas	20 EKONOMIJA Kulturalni izazov	29 CRTICE IZ SVAKODNEVICE Ča je bilo tega više ni
9 OBLJETNICA Chiara nas je podržavala	22 SVIJET MLADIH Živio život!	
12 DOGAĐAJ Nepropušteno bdjenje	24 SVJEDOČANSTVO Obitelj u Marijinom gradu	

Mjesečnik Pokreta fokolara
Godina XLIV br. 11 studeni 2008.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 270033; e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolara; **Glavna urednica:** Đina Perkov; **Uredničko vijeće:** Đina Perkov, Sonja Eterović, Ivana Cvetković, Zdenko Horvat, Bartlomej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomej Zielinski; **Dopisnica iz Moskve:** Ivanka Šplajt; **Suradnici:** Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Josip Buljan, Zdravko Tišljar, Divna Bajkuša, Mirta Vranko; **Tisk:** FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja pretplata** 150 KN, donatorska 300 KN, za Europu: 33 EUR. Za kontinentale: 55 USD. Pojedinačni broj 15 KN. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi na gornjem lijevom uglu naljepnice sa adresom. Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

Tiskanje ovog broja započeto je
24.10.2008.

KOMENTAR

SINODA i njezini izazovi

Vjerujem da se Biblija, uredno odložena na polici, nalazi u gotovo svakom hrvatskom domu. No kao što je to slučaj s mnogim zbirkama, ta najraširenija knjiga na svijetu, prevedena čak na 2.454 jezika, ukrašava vitrine, ali se za njom obično ne poseže često.

U pripremnom dokumentu nedavno završene Sinode biskupa na temu "Božja riječ u životu i poslanju Crkve" čitamo da je tijekom proteklih stoljeća Biblija ušla u razne kulture, sve dотле da je nadahnjivala područja filozofske, pedagoške, znanstvene, umjetničke i književne misli. Biblijska je misao postala sažetak i duša same kulture.

Summit opće Crkve – Sinoda o Božjoj riječi, održana od 5. do 26. listopada, u mnogim je događajima bila jedinstvena i bogata novostima, počevši od njezina otvaranja misnim slavlјem u bazilici sv. Pavla izvan zidina, umjesto u bazilici sv. Petra, čime je stavljena naglasak na Pavlovu godinu.

Povijesna novost je i obraćanje ekumenskog patrijarha iz Istanbula Bartlomeja I. sinodskim ocima 18. listopada. U radu sinode sudjelovalo je i židovski rabin iz Haife, Shear Yashya Cohen, koji je govorio o židovskom pristupu čitanju Biblije. Osim židovskog rabina Papa je osobno pozvao još dva uzvanika – generalnog tajnika Ujedinjenoga biblijskoga društva A. Miller Milloy i brata Aloisa, priora Zajednice iz Taizea. Na Sinodi su sudjelovali i bratski delegati, predstavnici

deset Crkava i crkvenih zajednica, među kojima predstavnici Moskovskog patrijarhata, Srpske pravoslavne Crkve i Rumunjske pravoslavne Crkve, anglikanske zajednice, Svjetskog luteranskog saveza i Ekumeniskog vijeća Crkava.

Početak Sinode obilježila je inicijativa pod nazivom *Biblija danju i noću*, međureligijski biblijski maraton održan u bazilici Sv. Križa jeruzalemskoga u Rimu, koji je započeo papa Benedikt XVI. čitanjem Knjige postanka na hebrejskom jeziku. Od 5. do 11. listopada 1250 čitača iz 54 zemlje svijeta pročitali su sve 73 knjige Biblije - 46 knjiga Staroga zavjeta i 27 knjiga Novoga zavjeta. Nakon 139 sati biblijski maraton završio je Papin državni tajnik kardinal Tarcizio Bertone čitanjem 22. poglavљa Otkrivenja. U tijeku šest dana i sedam noći Bibliju su pred kamerama čitale poznate osobe iz javnog života - intelektualci, sportaši, umjetnici, predstavnici ostalih kršćanskih Crkava, zajednica i religija.

U petak 10. listopada predsjednica Pokreta fokolara Maria Emaus Voce, na Sinodi u svojstvu slušateljice, pročitala je Isusovu oporuku iz 17. poglavљa Ivanova evanđelja, koju je Chiara Lubich još 1940. smatrala *magnom cartom* pokreta koji se radovalo.

"Sudjelovanje na Sinodi prolazi u svijetu", rekla je u intervjuu radio Vatikanu izrazivši želju da se u završnom dokumentu istakne kako se prenošenje Riječi događa kroz život, kao svjedočanstvo.

Sinoda bi trebala vjernike učiniti svjesnima činjenice da nam Bog govori, da se zadržava s nama kao s prijateljima i poziva nas na zajedništvo s njim; pobuditi duboku ljubav prema Njegovoj riječi, žar za njezino

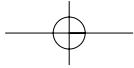
Đina Perkov

Laici su pozvani ponijeti izvan aula Sinode nadu koja se tamo rodila a koja se često u svijetu ne vidi

proučavanje; pomoći provesti je u život i pokazati nove putove kako je navještati.

No koliko je javno mnijenje shvatilo značaj Biskupske sinode? Vrlo malo, smatra predsjednicu Fokolara, među ostalim i zato što mediji ne prate njezin rad ili pak ističu detalje koji su posve nevažni. "Zato je potrebno da mi, laici, ponesemo izvan aula Sinode svu onu nadu koja se ovdje rađa a koja se često u svijetu ne može naći ili se ne vidi", zaključila je.

Eto izazova upućenog svakome: raditi na tome da riječ Božja prožme sva područja našeg djelovanja.

IZ ŽIVOTA

MIR ZAPOČINJE U NAMA

Zovem se Najiyyah. Muslimanka sam i radim kao profesorica na državnom sveučilištu u Mindanau u Marawi, na jugu Filipina. S Pokretom fokolara srela sam se 2006. godine. Uvjerena sam da osoba koja posjeduje nutarnji mir može izgraditi mir u svijetu, neovisno o svom vjerskom uvjerenju. Sretna sam što i ja mogu doprinijeti u izgradnji mirne i skladne zajednice, počevši od same sebe.

Sedamdeset posto mojih studenata na sveučilištu nisu muslimani. Usprkos tome, nastojim uvijek da među nama vlada vedro ozračje, nastojim ljubiti sve: studente, kolege i ljude koje sretnem tijekom dana.

Jednom sam se trebala susresti sa studenticom druge vjere koja se prema meni loše ponašala, a ja sam nastojala ne reagirati. Osjećala sam da trebam otkloniti svoje predrasude i vidjeti u njoj samo ono lijepo, iako je i dalje dovodila u pitanje moju profesionalnu i osobnu spremnost jer sam mlada profesorica i muslimanka. Nešto kasnije me upitala jesam li doista muslimanka. Odgovorila sam joj potvrđeno. Iznenadena, rekla mi je da sam puno drugačija od drugih muslimana koje ona poznaje. Tada je započeo vrlo lijep odnos među nama.

Jednom smo na predavanju raspravljali o temi 'Turizam,

sredstvo mira'. Kad je ona počela govoriti svoje mišljenje, rekla je da je mir osobni izbor i s uvjerenjem je potvrdila da mir mora započeti u nama. U srcu sam osjetila neizmjernu radost jer sam znala da joj taj odgovor nije dolazio iz glave, nego da ga je živjela. Bilo je to naše zajedničko iskustvo.

U islamu vjerujemo da najmanje što možemo učiniti je ne povrijediti drugoga, pa ni našim mislima ili riječima.

Osjećam da kad dobro živim taj vid vjere, mogu doprinijeti miru tamo gdje se nalazim. Za mene kao muslimanku i profesoricu vrlo je važno dobro živjeti mojoj vjeru, jer osjećam da me ljudi ne samo gledaju, nego i uče od mene. Zato nastojim iskoristiti svaku situaciju.

Članica sam jedne udruge mladih koja radi za mir. Jedna od naših inicijativa je to da utječemo na mlade, pozivajući ih da ne razmišljaju o tome koliko su drugačiji od drugih, nego da govore o onome što možemo promijeniti ako radimo zajedno. To nas ohrabruje da prigrilimo druge kao našu braću i sestre bez obzira na vjeru, kulturu ili društveni

položaj. Naša udruga vjeruje da postoji više načina kako se može imati mir. Tako smo predložili i neke inicijative, kao što je ekološka akcija u našem sveučilišnom centru. Budući da su mnogi od nas još studenti, možemo naći slobodno vrijeme u tjednu i zajedno se prihvati akcije čišćenja. Ohrabrujemo i druge da sudjeluju. Sada sam još više uvjerenja da je skladan i zdrav okoliš odraz mira među nama.

Promicanje mira je i kad dijelim svoje vrijeme, svoje talente i svoje 'blago', a to je ovaj način života. To je razlog zašto sam odlučila pomagati u rješavanju malih sukoba. Biti medijator velika je odgovornost. Moram otkloniti svoje predrasude da bih dobro slušala druge. Vidim da moje osobno zalaganje za mir i žrtve koje činim da bih ga živjela donose dobre

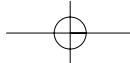
plodove: problemi se rješavaju, sukobi se izglađuju a odnosi opet uspostavljaju.

Ovaj način života nadahnjuje duhovnost jedinstva Pokreta fokolara koji je utemeljila Chiara Lubich. Naučila sam i doživjela da je mir doista plod jedinstva. Uvijek ću biti zahvalna Chiari Lubich. Njezina vjernost kršćanskoj vjeri mene potiče da budem bolja muslimanka, da sijem sjemena mira i preobražavam okolinu gdje živim u djeliće jedinstva, ljubeći konkretno Boga i bližnjega.

N.A.

(Ovo je iskustvo ispričano na međuvjeskom susretu Let's connect, u sklopu Festivala mladih, na Svjetskom danu mladih u Sidney 2008.)

*Mlada muslimanka
Najiyyah,
profesorica na
državnom
sveučilištu u
Marawi na
Mindanau, na
jugu Filipina,
gdje već trideset
godina traje rat
između vladinih
snaga
i muslimanskih
pobunjenika*

RIJEČ ŽIVOTA

U SVIJETU ali ne od svijeta

Chiara Lubich

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom."

Nemoj misliti da zato što si u svijetu možeš u njemu plivati kao riba u vodi.

Nemoj misliti da zato što ti svijet ulazi u kuću preko radija i televizije imaš pravo slušati svaki program i gledati svaku emisiju.

Nemoj misliti da zato što hodaš ulicama ovoga svijeta možeš nekažnjeno gledati sve plakate i da možeš u kiosku ili u knjižari kupiti svako izdanje bez razlike.

Nemoj misliti da zato što si u svijetu možeš živjeti na sve one načine kako živi svijet: površna iskustva, nemoral, pobačaj, ras-tava, mržnja, nasilje, krađa.

Ne, ne! Ti jesi u svijetu. Tko ga ne primjećuje?

Ali ti nisi od *svijeta*¹!

A to je velika razlika. To te svrstava među one koji se ne hrane stvarima ovog svijeta, nego onime o čemu ti govori glas Božji u tebi. On je u srcu svakog čovjeka i ako ga slušaš, pomaže ti ući u kraljevstvo koje nije od ovoga svijeta, gdje se živi prava ljubav, pravednost, čistoća, krotkost, siromaštvo, gdje je na snazi vladanje sobom.

Zašto mnogi mladi bježe na Istok, primjerice u Indiju, da bi našli malo tišine i shvatili tajnu nekih duhovnih velikana koji zbog dugog mrtvljenja svoga "ja" zrače ljubavlju, što zadivljuje one koji im se približe?

To je prirodna reakcija na galamu svijeta, na buku koja živi izvan nas i u nama, koja ne

ostavlja prostora tišini da bismo mogli čuti Boga.

Jao! Ali treba li baš ići u Indiju kad ti je prije dvije tisuće godina Krist rekao: *"odreci se samoga sebe; odreci se samoga sebe"*?

Život kršćanina nije udoban i miran, i Krist ne traži ništa manje od tebe ako ga želiš slijediti.

Svijet te ponese kao bujica i ti moraš ići protiv struje. Za kršćanina je svijet poput guste šume u kojoj treba gledati kamo koračati. Čije tragove treba slijediti? One koje ti je obilježio sam Krist prolazeći ovom zemljom – a to su Njegove riječi. On ti danas ponavlja:

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe..."

To će te možda izložiti preziru, nerazumijevanju, ismjehanju, kleveti; to će te izolirati, izgubit ćeš ugled, morat ćeš napustiti pomodarsko kršćanstvo.

Ali ima i još nešto:

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom."

Htio ti to ili ne, bol zagorčava svaki život. I tvoj. Male i velike boli dolaze svakodnevno.

Želiš ih izbjegići? Buniš se? Navode te na psovku? Ako je tako, nisi kršćanin.

Kršćanin ljubi križ, ljubi bol, makar kroz suze, jer zna da križ i bol imaju vrijednost. Nije bez razloga između brojnih načina Bog odabrao bol da spasi čovječanstvo.

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom"

(Lk 9, 23)

Ali, sjeti se, nakon što je nosio križ i na njega bio pribijen, On je uskrsnuo.

Uskrsnuće je i tvoja budućnost², ako budeš znao s ljubavlju prihvati bol koju ti nanosi tvoja kršćanska dosljednost, ukoliko je ne podcjenjuješ. Doživjet ćeš tako da je križ put prema nikad iskušenoj radosti, već na ovoj zemlji. Život tvoje duše će početi jačati: kraljevstvo Božje u tebi će dostići vječno trajanje i vanjski će svijet malo po malo nestati ispred tvojih očiju i činit će ti se da je od papira. Nećeš više zavidjeti nikome.

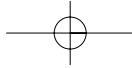
Tada ćeš se moći zvati Isusov sljedbenik:

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom."

I bit ćeš kao Krist kojeg si slijedio, svjetlo i ljubav za bezbrojne rane koje razdiru današnje čovječanstvo.

□

¹ Usp. Iv 17, 14;
² Usp. Iv 6, 40.

CHIARA

*Novi su naraštaji
Chiari uvijek bili
slaba strana. Nikad im
nije okljevala
predstaviti velike
ideale, tražeći
njiveću velikodušnost.*

Francesco
Châtel

Možda zbog tako živog pogleda uperenog u budućnost, ili zbog stalne dinamičnosti i zaraznog oduševljenja u suočavanju sa svakim ciljem, ili pak zbog prirodnog *feelinga*, vrlo se rijetko može čuti da se mladi obraćaju Chiari kao osobi nekog drugog naraštaja. "Ona je jedna od nas"; "Razumije nas"; "Govori našim jezikom, ali nas zna voditi kao nitko drugi", te sam riječi čuo mnogo puta.

Bio sam dječarac kada je Pokret fokolara činio svoje prve korake, privlačeći u novu avan-

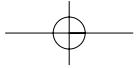
JEDNA od nas

turu ljudi svih dobi, a nadasve mnoge djevojke i mladiće spremne da je slijede na jednom još nepoznatom putu. U to me vrijeme vraća požutjela fotografija koju držim u uredu, a pokazuje Chiaru učiteljicu u jednom institutu za siročad. Dirljivo je siromaštvo te djece golih nogu, odjevenih u vreće, ali mnogo više privlači osmijeh na licu svakoga od njih. Nemaju ništa, škola im ne može ponuditi strukturu, ali ljubav osobe koja bdije nad njima u tom razredu pomaže im vedra lica gledati u budućnost. To je znak, slika odgajanja koje se ne oslanja toliko na sredstva, programe ili tehnike, nego na ono što ne prolazi, a to je autentičan odnos.

Dosle su i godine mладенаčke pobune 1968., a Chiara je i dalje koračala uz mlađe u kojima je vidjela drugu generaciju Pokreta, one koji će ponijeti evandeosku revoluciju što se već širila.

Smionim pozivom – odjekom drugih revolucionarnih poticaja – "Mladi cijelog svijeta ujedinite se!", počeo je otvoren i slobodan dijalog koji je Chiara vodila u ovih četrdeset godina, kako s mladima, adolescentima i djecom Fokolara (koji su ubrzo uzeli ime GEN), tako i s njihovim vršnjacima koje je često susretala na svojim putovanjima ili na raznim manifestacijama.

Jedno od brojnih sjećanja: stadion Flaminio u Rimu, kolovoz 2000. Pomalo nesigur-

nim koracima i uzdignutim rukama, kao da grli desetke tisuća mlađih koji je pozdravljuju, Chiara prelazi zeleni sportski teren i odlazi prema pozornici. Glasna glazba s izraženim ritmom ne uspijeva prekriti aplauze koji izražavaju očitu vezu između nje i onoga radosnog mnoštva. Njezine su riječi izravne, prijedlog je snažan i duboko ukorijenjen u evandeoski život, ali svi se osjećaju uključeni: GEN i mlađi drugih pokreta; mlađi kršćani, ali i hinduisti, budisti i muslimani; mlađi u traženju i razočarani životom.

Bučno i radosno oduševljenje koje se ponavlja na svakom susretu, povezano je s gangućem što se osjećaš sam s njom iako si usred mnoštva. Ne mogu a da se s osmijehom ne sjetim svoga lica na jednom video zapisu iz prvih godina Pokreta, kad sam bio dječak. Pokazuje me otvorenih usta pred Chiarom koja odgovara na naša brojna mala i velika 'zašto'.

I opet se sjećajući proteklih godina i mnogih susreta koji su se nizali, nemoguće je da i ja ne osjetim svojim to njezino oduševljenje u življenu s mlađima. Iako se naraštaji obnavljaju, oni je i dalje slijede sigurni, jer osjećaju da uvijek korača s njima i da u njih ima povjerenja.

Nikad se Chiara nije povela za općim pesimizmom, pa čak ni pred negativnim događajima i statistikama. Uvijek je u mlađima vidjela i pokazivala vrijednote, oduševljenje, idealnost i

životni poticaj, sve dotle da je njima darovala najdragocjenija duhovna bogatstva i njih pokazala kao svoju nadu, budućnost onoga dara svjetla koji joj je Bog darovao.

Pa i pred rastućom zabrinutošću za situaciju koju su mnogi nazivali 'odgojna kriza', urođenom pedagogijom koja ju je oduvijek označavala, Chiara je istaknula neizmjernu vrijednost životnog odnosa s mlađima kao put za autentičan rast. Prava učiteljica, jer je vjerodostojna svjedokinja, gledala je svakoga bez predrasuda, davala je po-

Kad bismo se zaustavili samo na susretima s mnoštvom, nedostajali bi još mnogi drugi vidovi odnosa utemeljiteljice Fokolara i mlađih. A to su na tisuće osobnih pisama što su joj stigla iz cijelog svijeta kroz sve ove godine, od djece koja su tek naučila pisati do mlađih sa završenim fakultetima. Na ta je pisma uvijek stizao odgovor s jasnom uputom, a nadasve s onim poticajom koji vodi saznanju da nisu sami u velikim životnim koracima.

Tu su i mnoge prigode za osobni susret, gdje se svatko

Lijevo:
*Genfest 2000.
održao se na
stadionu Flaminio
u Rimu, u sklopu
Svjetskog dana
mladih*

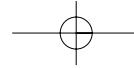
Dolje:
*Chiara pozdravlja
Gen 3 na
njihovom
Superkongresu
2002. u Rimu čiji
je najvažniji dio
programa održan
pred Koloseumom*

(2) Giuseppe Di Stefano / arhiv CN

vjerenje, poticala je mlade da oni pomažu drugim mlađima, pomogla im je svladati nesavladive prepreke među naraštajima u odnosu uzajamnog dara.

mogao osjetiti kao kod kuće, shvaćen, podržan, obnovljen. Tako je bilo i nedavno, kada su nekoliko dječaka i djevojčica htjeli biti sami s njom, bez odraslih. Iako je bila bolesna i

JEDNA OD NAS

slaba, Chiara ih je primila i saslušala. Nakon nekoliko dana mnogi su drugi dolazili pjevati pod njezine prozore i nositi joj darove za rođendan.

Chiara se nikada nije štedjela u darivanju ljubavi, svjetla i

mogli osobno susresti. Ali njezine su riječi i njezin pogled i dalje bili bliski svakome, možda preko nekog bloga, video zapisa na Youtube, na klasičan način – preko knjige ili jedne od brojnih akcija koje su krenule od nje

Želim odgovorno ponijeti mnogima svjetlo koje mi je ona dala", nastavlja mladi Pakistanac Moon.

"Svetlo koje se proširilo svijetom stiglo je i do moje zemlje Koreje. Ona nam nudi mudrost, pomaže nam ljubiti svakoga, dajući odgovor na svaku bol", komentira delikatno Gioia. Josiane dodaje s brazilskim ushitom: "Chiara je velika revolucionarka današnjeg svijeta jer je u svijet donijela novu nadu mira. S njom sam naučila što je prava ljubav, što je sreća. Ona je prava žena, prava mama za mene". "Istina, – dodaju Diego i Miguel, dva brata iz Meksika – mogli smo biti izgubljeni ljudi u ovom svijetu, međutim, zahvaljujući njoj koja je vodila nas i našu obitelj, doživljavamo radost što slijedimo Isusa. Ona je primjer radikalnosti kršćanina u ovom stoljeću". Immaculée iz Ruande zaključuje: "Mislim da me ona potpuno poznaje. Treba mi njezina prisutnost. Osjećam da ona živi u mom srcu i da ja živim u njezinom."

Marcello Casabolo / arhiv CN

Chiara među Gen 4, najmlađim članovima Fokolar, za vrijeme njihovog nedavnog kongresa u Centru Marijapoli u Castelgandolfu

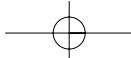
mudrosti. Činila je to u tišini i skrovitosti, osobito s onima kojima je to bilo najviše potrebno. Javljala im se na razne načine, jednostavnošću koja je mnoge potakla da se otvore pred njom u stalan razgovor. Ti se odnosi nastavljaju u vremenu, pa i s onima koji su potom krenuli drugaćijim putovima. "Želio bih joj izraziti svoju zahvalnost za sve ono što je dala svakome, a što ne prolazi", povjerio mi je prijatelj s kojim sam kao dječak bio povezan istim zalaganjem, a kasnije je krenuo drugim putem.

Kako su se njezina putovanja i javni nastupi prorijedili, mnogi je mladi posljednjih godina nisu

a kasnije se umnažale po cijelom svijetu, praćene poletom djece i mladih zauzetih da na najrazličitijim područjima nastave njezinu revoluciju ljubavi.

Taj se dijalog licem u lice s njom nastavio sve do kraja. "Znam da uvijek mogu računati na nju, mogu joj pisati sve moje misli, sigurna da će mi ona odgovoriti", odlučno kazuje Luisa iz Njemačke. Uključuje se i Lakis iz Grčke: "U traženju nečega velikog, lijepog i izvornog, pronašao sam jednu ženu s velikom karizmom. Nisam je osobno upoznao, nego iz njezinih zapisa, iz radosti i uzajamne ljubavi osoba koje je slijede. Preobrazila je moj život!" "Za mene je dobra prijateljica koja mi uvijek pomaže.

Po glasovima i životima ovih mladih ljudi i dalje će biti opipljiv san koji im je Chiara jednoga dana željela ispričati: "Prije nego ste se vi rodili, prije nego što je postojala druga generacija, ja sam se nalazila u planinama u Švicarskoj. Bila je noć, spuštala sam se jednom cestom, a nebo je bilo predivno, puno zvijezda. Podigavši pogled, ugledala sam mlijecni put... pun zvijezda! Malene, malene zvjezdice, ali bilo ih je mnogo, mnogo. I podigavši oči prema nebu iznutra sam razumjela – Isus mi je dao razumjeti – da će se roditi druga generacija, a to ste bili vi, i da nikada neće završiti." □

OBLJETNICA

Skretanje na Istok

Pokret fokolara proširio se u zemlje istočnog bloka u jeku real-socijalizma i sovjetske blokade. Poticaj za to bio je susret s mons. Pavelom Hnilicom na Marijopolju 1954. godine, isusovcem posvećenim za biskupa dok je bio u komunističkom zatvoru u Slovačkoj. On je Chiari pričao o patnji Crkve u istočnim zemljama i molio je za pomoć. Naime, upoznavši karizmu Pokreta, smatrao je da bi bila vrlo prikladna za zemlje istočnog bloka. Ideja da Isus može biti prisutan tamo gdje postoji uzajamna ljubav među ljudima¹, koja je stup karizme,

arhiv NS

CHIARA nas je podržavala

O rastu i razvoju Pokreta fokolara kroz četrdeset godina njegove prisutnosti u Hrvatskoj nastavljamo razgovarati s Raffaellom Bronzino koju je Chiara Lubich 1968. iz Italije poslala u Zagreb

izgledala mu je rješenje za opstanak Crkve u jednom društvu u kome su se zatvarale crkve od kamena, zabranjivale vjerske manifestacije te progonili crkveni službenici i kršćani koji su odlazili su crkvu. Taj susret za Chiari je bio Božji poziv da se Pokret usmjeri zemljamaiza tzv. Željezne zavjese.

Istodobno su i druge crkvene ličnosti pozivale Chiari u istočne zemlje, kao što je kardinal Doedfner iz Berlina i biskup Spuelbeck iz Dresdene. Postojala je konkretna mogućnost da u Istočnu Njemačku (DDR) uđu liječnici, budući da su njemački liječnici bježali na zapad i vladala je velika kriza. Već godine 1961.-1962. deset je fokolarina krenulo na Istok: anesteziozni, kirurzi, internisti, uz nekoliko medicinskih

sestara a među njima je bila i Natalia Dallapiccola, Chiarina prva sljedbenica, s izričitom dozvolom Države².

I Papa je poticao Pokret da se otvori prema istoku...

Papa Pavao VI. jako je cijenio Pokret fokolara. Upoznao ga je prije nego je postao papa. I on je izrazio želju da se otvorimo prema tzv. Crkvi šutnje, o kojoj se vrlo malo znalo. Za Chiari je Papin glas bio kao glas Božji, pa nam je odmah prenijela ljubav prema tim zemljama. Već 1960. poslala je prve fokolarine u DDR, a te su godine učinjeni i prvi pokušaji da se uđe u Hrvatsku. To su bila prva putovanja fokolarina koji su pokušali pronaći neku mogućnost da ostanu. Na početku je došao Marko Techilla, prvi foko-

larin, jer Chiara je slala svoje najbližike suradnike. Zatim su došli i drugi iz Centra Pokreta, ali oni su dolazili samo u posjet. Sve dok nije došao Ivan Bregant, fokolarin Slovenac koji je živio u Italiji. On je već mogao otvoriti prvi muški fokolar, najprije u Sloveniji. Godine 1968. poslala je mene da s Aurorom i još jednom fokolarinom započнемo ženski fokolar u Zagrebu.

Zona koja je mogla biti mrtva

Na koji je način Chiara prakti-la život Pokreta kod nas? Koje je poruke davala?

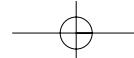
Chiarina ljubav nas je neprestano podržavala.

Ja sam imala veliku milost, izvanredan dar! Nikad neću moći dovoljno zahvaliti Hrvats-

Dina Perkov

*Na slici:
Raffaella Bronzino
i Ivan Bregant u
ime članova
Pokreta fokolara
iz jugoistočne
Europe
pozdravljuju
Chiara Lubich u
Domu sportova u
Zagrebu, 18.
travnja 1999.*

CHIARA NAS JE PODRŽAVALA

koj i svim istočnim zemljama koje sam obilazila, jer to je bila prigoda za vrlo bliski odnos s Chiarom, utemeljiteljicom, koja je izvor karizme.

Na jesen svake godine, obično u listopadu, fokolarini odgovorni za zone cijelog svijeta sastajali su se u Rimu na godišnjem susretu s Chiarom koji je trajao mjesec dana. Bilo je to vrijeme svojevrsne žetve, kada smo donosili plodove života u zajednicama naših zemalja. Taj mjesec dana bila je prava škola života gdje smo se izgrađivali u duhovnom zajedništvu s Chiarom, a ona nam je potom davala upute u kojem smjeru voditi Pokret.

rekla: "Vi morate biti kao brane koje uvijek moraju biti pune vode. To znači da trebate utažiti žđ svima. I vi to možete! Ta voda je voda ljubavi, ljubavi prema Napuštenom Isusu, vi to živite." Sjećam se da sam se s tog susreta vraćala s tom mišlju u srcu: biti brane! Svi smo to kasnije živjeli. Osjećali smo da ljubav moramo nositi svima, jer ona ne poznaje granice.

Jedne godine, gledajući život koji je ovdje postojao, sjećam se da je Chiara radosno rekla: "Gledaj kakva zona! Mogla je biti mrtva, a živa je. Živa!" Jer vidjela je puno plodova, Božjih poziva i među mladima, među

što smo mi mogli ići na susrete u Rim, budući da su granice bile otvorene. Tako smo se imali prilike formirati u međunarodnim školama u Rimu. To je bila velika prednost, jer smo kasnije mogli bolje izraziti naš ideal jedinstva.

Pokret se jako razvio upravo u vrijeme komunizma, kada nismo mogli javno nastupati.

Išli smo posvuda

Možda baš zato što je bilo poteškoća...

Slažem se, možda je sada teže. Tada je osobe pogadala novost evanđelja, evanđelje koje su možda poznavali oduvijek i znali ga napamet. Baš kao što je i svakome od nas susret s Pokretom pomogao u evanđelju vidjeti stranice života, a ne samo studija ili meditacije. I kad smo ga živjeli, donosio je plodove koje je Isus obećao, a mi smo ih doživjeli. Doista!

Tada se Pokret raširio u sve obližnje zemlje, sve u vrijeme komunizma. Posvuda smo išli nositi ideal jedinstva. Sjećam se prvih putovanja u Rumunjsku jer i tamo je Pokret već bio stigao. Da ne spominjem sve republike bivše Jugoslavije. Sjećam se one večeri, zadnjeg dana 1981. godine, kad sam s Ilonom i Icom³ krenula otvoriti prvi fokolar u Mađarskoj. Vani je bila pucnjava, slavila se nova godina. A mi smo u jednoj maloj garsonijeri prigradske četvrti Budimpešte slavile otvaranje fokolara. Bilo je to nešto dirljivo i svečano, radosno, izgledalo nam je da cijeli svijet slavi ovaj događaj.

Pokret je dakle pustio duboke korijene.

Kad se srušio Berlinski zid, na naše čuđenje vidjeli smo da smo prisutni u svim zemljama-

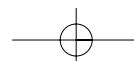

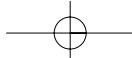
Chiara nas je primala, a mi smo se u manjim skupinama od nekoliko teritorijalnih zona izmjenjivali na susretima s njom. Živo se sjećam kako je ona sve pratila! S osobitim je zanimanjem skrbila za svaki detalj, svaki korak koji je Pokret činio u istočnim zemljama.

Mi smo je na neki način nadahnjivali da kaže ono što možda ne bi javno rekla. Sjećam se da nam je jednom

obiteljima. Tada smo već počeli graditi odnose s osobama koje su bile daleko od Boga, a u kontaktu s Pokretom nalazile su put k Njemu, vraćale su se vjeri koja je možda bila prigušena ili se ugasila.

Chiara nam je govorila da se ne brinemo, podržavala nas je, usmjeravala kamo ići, što činiti... Pokret u Jugoslaviji tada je bio življeg nego u ostalim istočnim zemljama, također i zato

republikama bivše Jugoslavije, od Slovenije, Srbije, Makedonije, Bosne, mi smo imali fokolare, ali bez unaprijed pripremljenog plana. Nosili smo život, a Bog nas je rasporedio u sve republike. Kad se Zid srušio, mi smo u svim tim zemljama već imali žive zajednice koje su s fokolarima mogle ići naprijed same i nositi život javno, otvoreno. To je bilo čudesno otkriće...

Uvjerenje da Bog sve vodi i pokazuje nam putove bilo je jako snažno. U tome nikad nije bilo sumnje niti popuštanja. Vjerovali smo da Bog ima u rukama sudbinu čovječanstva i ako smo mi pozorni, ako slušamo Njegov glas, a nadasve ako Ga imamo živog prisutnog među nama, On govori i djeluje. Kako je djelovao tada, tako djeluje i sada.

U međuvremenu se velika obitelj Djela Marijina jako proširila i u Hrvatskoj, pa smo tražili mjesto gdje bismo se mogli susretati. Mons. Slavomir Miklovš imao je nekoliko napuštenih kuća na terenu bivše rezidencije u Križevcima i dao nam ih je na raspolaganje – ako želimo nešto napraviti, izgraditi Centar Pokreta i sl. S velikom strepnjom, ali i oduševljenjem počeli smo obnavljati prostore. Bili su to predivni

trenuci jer došla je do izražaja velikodušnost ljudi i iz svih okolnih zemalja. Namijenili bi svoj godišnji odmor (možda tjedan dana) za radnu akciju. Naravno, za izgradnju Centra bilo je potrebno poduzeće, ali puno je bilo i naše radne snage. I ne samo to, skupljali smo novac, od gen 3 i gen 4, prodavali smo staklene boce, jer svatko je trebao dati svoju ciglu za izgradnju ovoga gradića. Chiara ga je kasnije nazvala gradić Faro, jer je vidjela da ima sve izglede da postane budući gradić svjedočanstva Pokreta. Danas je jedan od 35 gradića u svijetu.

Ratovi prolaze

Ali kasnije je došao i tragični trenutak. Taj san o jedinstvu na čijem smo ostvarenju mi puno radili, jer je to na kraju krajeva Isusova oporuka 'Da svi budu jedno', izgledalo je da se posve srušilo kad je počeo rat. Mi smo imali naše zajednice u svim krajevima koji su bili pogodeni. Sjećam se patnje i болi kada smo na televiziji gledali tolika granatiranja, kada smo čuli da ljudi bježe, da stižu valovi izbjeglica i prognanih...

Zanimljivo je da se za vrijeme rata Pokret u Hrvatskoj ubrzano širio. Izlazili smo u susret raznim potrebnama ljudi: raznosili smo humanitarnu pomoć koja je stizala od naših prijatelja iz inozemstva, primali izbjeglice i prognanike, pokušali odgovarati na tjeskobna pitanja ljudi koje smo sretali... Chiara je sve pratila i podržavala nas. Sjećam se da je 1999. kad je došla u Hrvatsku u jednoj prigodi rekla "Ratovi prolaze, ljubav ostaje". A tako je i bilo.

1 Usp. Mt 18, 20;

2 Usp. Fondi-Zanzucchi: *Un popolo nato dal Vangelo*, Edizioni San Paolo 2003., str. 180-182.

3 Ilona Toth i Ilona Racz, prve fokolarine iz Mađarske; Ilona Racz preminula 1999.

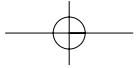
*Stranica lijevo:
Odgovorni za
Pokret fokolara
u zemljamaiza
'željezne zavjese'
na susretu s
Chiaram u Rimu*

*Gore:
Prosinac 2001.
Raffaella Bronzino
na susretu
fokolara u
Castel Gandolfu
prijevoda o
razvoju Pokreta
fokolara
u zemljama
jugoistočne
Europe u vrijeme
komunističkog
režima pred
Stanislawom
Rylkom,
predsjednikom
Papinskog vijeća
za laike,
u prisutnosti
Chiare Lubich*

*Dolje:
Chiara Lubich na
susretu novih
pokreta i crkvenih
zajednica
u zagrebačkoj
katedrali 10.
travnja 1999.*

(3) arhiv NS

DOGAĐAJ

NEPROPUŠTENO bdjenje

U tijeku svog boravka u Hrvatskoj, prigodom desete obljetnice pohoda Ivana Pavla II. i proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca, vatikanski državni tajnik kardinal Tarcisio Bertone u zagrebačkoj je prvostolnici 20. rujna sudjelovao na molitvenom bdjenju s mladima

Dolores
Poletto

U programu su se izmjenjivale misli kardinala Stepinca na temu vjere, ufanja i ljubavi sa svjedočanstvima mlađih

U četvrtak navečer stiže mi neobična sms poruka: "Pozivam te da se nađemo u subotu na Jarunu na hladnom pivu". Hladno pivo ne zvuči privlačno upravo ovih dana dok izvlačim iz ormara neki toplij komad odjeće zbog naglog zahlađenja u našim krajevima, pa sam u prvi mah zbumjena pozivom. Na sreću, dosjetih se prilično brzo: "Ma, to je koncert grupe Hladno pivo". "Hvala ti – uzvraćam – ali subotnu večer sam već rezervirala za bdjenje mlađih u zagrebačkoj

katedrali. Pozivam te da nam se pridružiš".

U subotu navečer srela sam se s poznanicom u katedrali. Tamo sam se našla u skupini mlađih u želji da između ostalog podržimo i one koji će u ime mnogih nešto izreći, otpjevati, darovati.

"Za mene je živjeti Krist", misao vodilja svih zbivanja Stepinčevog tjedna u kojem smo se prisjetili desete obljetnice njegove beatifikacije, pri-vukla je te subotnje večeri popriličan broj mlađih i odraslih u njegovu katedralu. Već prvi zvuci zbara mlađih sastavljenog za tu prigodu daju naslutiti da je riječ o posebnoj večeri, o posebnom bdjenju u kojem s nama moli državni tajnik Svetе Stolice kardinal Tarcisio Bertone koji nam donosi pozdrave Benedikta XVI., a svojom prisutnošću na ovoj obljetnici doziva u sjećanje i lik Ivana Pavla II. Uz nas su i pastiri ove i drugih mjesnih crkava, svećenici, redovnici i redovnice te članovi crkvenih pokreta. Sve je nekako svečano i

jednostavno: i tiho iščekivanje i skladno pjevanje i iskrena molitva.

U programu se izmjenjuju vrlo aktualne misli kardinala Stepinca izrečene u različitim prigodama na temu vjere, ufanja i ljubavi sa svjedočanstvima i razgovorima mlađih koji danas otkrivaju što znači i kako biti heroj Kristove ljubavi.

...Tada sam prvi put osjetio Krista. Onu teoriju o Bogu što sam je pokupio kroz život sada sam proživio. Shvatio sam što se događa u trenutku pretvorbe na oltaru. Da se razdvajaju Tijelo i Krv Kristova, da se događa smrt. Da je Krist živ i da svakoga trenutka umire za

mene i moje propuste. Tada je život postao lijep, ali sam se isto pitao što ja Kristu zauzvrat pružam, svjedoči Marko koji je odmalena "tu negdje blizu Krista", ali pravi susret s Njime zbiva se tek nedavno....Znajući istinu nemoguće se vratiti laži i besmislenosti. Jedni očekuju da budeš ovakav, drugi onakav, a treći opet po svome ...a želio sam biti onakav kakvog me Bog želi. To je vjera. Otvorenost istini, bez obzira na posljedice, bez obzira na to kamo te to vodi, čak kada i ne znaš kamo bi te to uopće moglo dovesti.

Vid je oduvijek želio biti heroj Kristove ljubavi, iako nije znao da je pozvan na to. Odrastao je u

obitelji u kojoj se Bog nije poznavao. No, promatrajući prijatelje kako nakon nedjeljne mise izlaze iz crkve, poželi potražiti uzroke.

...Odlučio sam kupiti Novi Zavjet i detaljno ga pročitati. Primio sam sakramente kršćanske inicijacije. To se dogodilo prije dvije godine i ovo je primjer Kristove ljubavi što danas stojim tu pred vama. Od tada se sve 'boje' moga života stapaju u jednu – Krista. On je moja snaga u potешkoćama. U Kristu sam dobio veliku novu obitelj s čijim članovima nastojim izgraditi konkretne, duboke odnose temeljene na Kristovoj ljubavi.

(3) BeZet

KAKO POSTATI NOVA STVORENJA?

Kratki ulomak iz izlaganja kardinala Bertonea na bdjenju

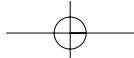
Na ovom se mjestu spontano postavlja drugo pitanje: tko nam može pomoći da susretimo Isusa i tko nam može dati snagu da ga slijedimo? Sveti otac Benedikt XVI., u zaključnom slavlju Svjetskoga dana mladih u Sydneyu, podsjetio je mlade tko je Duh Sveti, treća osoba Presvetoga Trojstva. Poznajete li Duha Svetoga? Jeste li bliski s njim? Dragi mladi, prema obećanju koje je Isus dao apostolima u dvorani posljednje večere, Duh Sveti je taj koji nas uvodi u puninu života, istine i ljubavi. Njegova snaga, sila ljubavi, nije nešto što možemo zaslužiti ili zadobiti; možemo je samo kao čisti dar primiti. Kada ga primimo u naša srca, Duh Sveti nas mijenja iznutra; ali mu trebamo dopustiti da prodre kroz tvrdnu koru ravnodušnosti, duhovnoga umora i slijepoga konformizma prouzrokovanih u nama mentalitetom sekulariziranog i hedonističkog vremena. Sve ovo znači odreći se samih sebe, prema Isusovu pozivu, uzeti svoj križ i slijediti ga. Snaga Duha Svetoga darovana nam je po krštenju i po sakramantu potvrde, kojega su mnogi od vas već primili, a neki će to učiniti sljedećih godina. Sjetite se onoga što je Papa rekao mladima u Sydneyu: "Primiti pečat Duha Svetoga znači biti neizbrisivo obilježeni, zauvijek promijenjeni, znači postati nova stvorenja. Za one koji su primili ovaj dar, ništa više ne može biti isto! Biti 'kršteni' u Duhu znači biti zapaljeni ljubavlju Božjom. Biti 'opijeni' (usp. 1 Kor 12,13) znači biti osvođeni ljepotom Božjega plana za nas i za svijet te postati sa svoje strane izvor svježine za druge." I dodao je: "Biti 'opečaćeni Duhom' nadalje znači ne bojati se braniti Krista, puštajući da istina evandelja prožme naš način gledanja, mišljenja i djelovanja, dok radimo za triumf civilizacije ljubavi.

U drugom dijelu bdjenja obraća nam se i dragi gost kardinal Bertone. Govori o 'propuštenom' bdjenju Velikog četvrtka prije 2000 godina i poziva nas da ostanemo budni. Njegova pitanja su dojmljiva i zahtjevna: *Vrijedi li riskirati vlastiti život za Evandelje? Zašto bih trebao vjerovati Kristu i pouzdavati se u nj?... Tko je Krist za mene?* Odgovor ne ostavlja sumnje: *Njegova blizina raspršuje strah, njegova ljubav ispunja srce, njegov pogled štiti, njegova je riječ vodstvo i svjetlost našem zemaljskom hodu.* Stoga: *Dragi mladi, zajedno hodimo k Nebu čineći dobro na ovoj zemlji, ljubeći svoje prijatelje a i neprijatelje, pomažući prvenstveno svojim vršnjacima pronaći pravi smisao života, susrećući Isusa i otkrivajući ljepotu pripadanja kršćanskoj zajednici, Crkvi.*

Radosna pjesma odzvanja na rastanku, a ispred katedrale u prohладnoj rujanskoj večeri čeka nas topli čaj. I ne samo topli čaj; srce je preplavljenom nekom posebnom toplinom, radošću, mirom. Nije mi žao što sam prošla Hladno pivo.

Mladima se na kraju obratio kardinal Tarcisio Bertone

Dok su mladi unosili i postavljali križ, čitao se tekst iz govora kardinala Stepinca od 4. kolovoza 1937., na povratak hrvatskog hodočašća iz Svetе Zemlje: "Što smo mi donijeli iz Svetе Zemlje? Donijeli smo običan veliki drveni križ. Zar niste mogli donijeti nam sto drugo, moglo bi se pitati, ne? Za nas nema ljepše uspomene od križa koji je bio položen na grobu našeg Otkupitelja."

MISLI

RADITI ZA JEDINSTVO u ljubavi

Donosimo nekoliko misli kardinala Alojzija Stepinca o desetoj obljetnici njegova proglašenja blaženim

Nastojte naslijedovati Kristovu plemenitost, ljubav prema bližnjemu, borite se protiv mržnje, koja zagušuje svijet. Neka vaši principi djelatnosti ne budu u mržnji nego u ljubavi, da društvo raste ljudskije.

(1941.)

Koje li sreće kad bi svi ljudi širom zemaljske kugle ugasili već jednom vatru mržnje, što bukti u njihovim grudima, i zapalili opet u svojim srcima svetu vatru ljubavi, koja izbjega iz Božjeg bića...

(1941.)

Što se tiče ujedinjenja Evrope, ja sam uvjeren, da će do toga jednog dana doći. To je postulat zdrave pameti, a događaji, u kojima živimo, to pospješuju. Hoću li ja to doživjeti, ne znam, ali želim, da takva Evropa, bazirana na principima Kristovog Evangelija, donese definitivni mir čovječanstvu, koliko je na zemlji moguće.

(23. IV. 1955.)

Već se pokazuju znaci zore, Evropa, koja se ujedinjuje, ali na bazi poštivanja duhovnih vrednota, baštinjenih od prijašnjih pokoljenja. Kao takova, Evropa će nositi opet prvenstvo u svijetu, dok bi je u protivnom slučaju nestalo u barbarluku, iz kojeg ju je digao Krist naukom Evangelija.

(24. IV. 1957.)

Hvala na poslanoj knjizi 'Problemes de l'unité chrétienne'. Na tu je nakantu Spasitelj tako vruće molio na Posljednjoj večeri: 'Ut omnes unum sint!'¹ (Iv 17, 11). Kad ništa ljudi do sada nije moglo opametiti, možda ih opamete strahoviti udarci sadašnjice, te nađu put do svetog jedinstva.

Međutim, ja sam uvjeren, da nikakvi ljudski argumenti ne će dovesti do tog jedinstva, nego samo milost Božja. A rosa milosti Božjih silazi po molitvi. Koliko više molitelja, toliko više jedinstva!

(26. VII. 1954.)

Slučajno mi je ovih dana dopao u ruke izrezak iz nekih švicarskih novina od listopada ove godine, gdje se u velikom članku opisuje katastrofalno opadanje duha u boljševičkoj partiji, i kako upravo oni, na koje se najviše računalo, koji su rođeni i odgojeni iza revolucije, mladost, hrli ususret kršćanstvu. I tako je ruska narodna duša potvrda riječima Tertulijana, izrečenim prije kojih sedamnaest vjekova: 'Anima naturaliter christiana!'² A ne vrijedi li to još više za hrvatsku narodnu dušu?

(20. XII. 1954.)

U najtežoj muci molio je Isus za svoje krvnike i one, koji su Mu se rugali: 'Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!' (Lk 23,34) Mi ne bismo bili dosljednici našeg Učitelja kad Ga ne bismo naslijedovali i u ljubavi prema neprijateljima. Njima je vodič i lozinka mržnja. Nama mora biti ljubav, koja ostaje i preko groba, kad nema više mjesta vjeri ni ufanju, jer ćemo biti u posjedu Onoga koga sad vjerom i ufanjem tražimo.

(12. IX. 1953.)

Zato se ne samo ne smijemo osvećivati i mrziti ih, nego se za njih iskreno moliti, tim više, što su to najnesretniji ljudi na svijetu. Nije proleter onaj, koji je izgubio sav imetak, nego je ono najbjedniji proleter, koji je izgubio Boga iz duše.

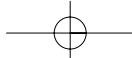
(12. XII. 1953.)

Svaki bez obzira na rasu ili narodnost, ili bez obzira na druge razlike, nosi u sebi pečat, obilježje Boga Stvoritelja i ima svoja vlastita prava, u koja nitko ne smije dirati, ograničavati ih silom.

(1943.)

1 Da svi budu jedno

2 Duša je po prirodi kršćanska

PORNOGRAFIJA I PEDOFILIA NA INTERNETU

DJECU moramo zaštititi

arhiv CTK

Internet koji je nastao sa znanstvenim ciljevima i za širenje znanja, napunio se opasnim sadržajima. Dok dijete čini prve korake na Internetu svakako treba biti uz njega.

Prenosimo razgovor s talijanskim stručnjakom za sigurnost i legalnost Interneta Micheleom Crudele, u želji da shvatimo umreženi svijet koji mnogim roditeljima ulijeva strah.

Zašto su važni filtri na Internetu?

Od temeljne su važnosti da bi se obudzala situacija koja je postala katastrofalna: djeca, pa i mala djeca, danas traže rješenja svojih problema na Internetu, uključujući i osjećajne i zdravstvene probleme. Odgovori koje nalaze mogu biti potpuno razorni. Na

žalost, Internet koji je nastao sa znanstvenim ciljevima i za širenje znanja, napunio se opasnim sadržajima.

Uzmimo slučaj anoreksije. Postoje Internet stranica na kojima se objašnjava kako postati anoreksični i zašto je lijepo biti anoreksičan. Objavljuju kako povraćati a da mama to ne primjeti i kako se može izbjegići osjećaj gladi, koje lijekove uzimati itd. To je ima razarajuće djelovanje na dječaka ili devojčicu.

Do koje su dobi filtri neophodni?

Uvijek, pa i za odrasle. Imati filtere sustave na računalu znači osigurati da slučajno ne zalutamo na pornografske stranice koje su često širiteljice virusa ili na druge vrste štetnih stranica. Filter ne dopušta pristup takvim stranicama.

Ali što su ti filtri?

To su softverski prilagodljivi paketi, tako da roditelj može odlučiti koliko prostora dati određenim temama. Naravno, ti paketi nisu savršeni, nešto prolazi,

pa bih za manju djecu radije preporučio 'kućnu knjižnicu', što znači razmišljati suprotno: ne uklanjati ono što nije dobro, nego odlučiti što dopustiti.

Da li se filtri plaćaju?

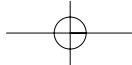
U ovom trenutku Windows Vista ima ugrađeni filter, dakle ne plaća se. Za djecu je preporučljiva opcija 'kućna knjižnica', ali postoji velika sloboda konfiguriranja za različitu dob djece. S Windowsom XP može se koristiti besplatna usluga Microsofta Family Safety. Postoje i mnogi drugi programi ali se za njih mora platiti određena naknada.

Može li se staviti filter i na Messenger, program za chatanje (razgovaranje) na PC-ju?

Posljednja verzija Live Messenger može se pokrenuti iz Vista i XP s Family Safety, potpuno mu zabranjujući korištenje ili omogućujući roditelju upravljanje kontaktima. Na taj način dijete može chatati samo s osobama koje roditelji poznaju, sprječavajući

Giulio Meazzini

Djeca, pa i mala djeca, danas traže rješenja svojih problema na internetu, gdje im se mogu dogoditi opasni susreti, pa ih se zato treba zaštiti

DJECU MORAMO ZAŠTITI

Kada netko kroz mrežu CARnet pokuša ući na internet stranicu upitnog sadržaja, pojavljuje se ova poruka

eventualnim pedofilima bilo kakvo približavanje.

Možda roditelji uopće ne znaju koristiti Internet, a još manje postaviti kontrolu...

Treba naučiti s djecom i naučiti od njih. Dok dijete čini prve korake na Internetu svakako treba biti uz njega. Ne treba pokazivati zabrinutost, već to vrijeme provesti zajedno u igri, ukazujući mu na moguće opasnosti.

Adolescent možda neće biti baš sretan takvim uplitanjem.

Treba zadržati dvije logike. Prvo je odlučiti već od početka da se računalo stavi u sredinu stana, a ne u sobu djeteta. Na stranici www.filter.it postoji link na snimak od 4 minute koji je dobro vidjeti s djecom¹. Naslov mu je 'Oči koje ne gledaju' a pripovijeda o jednom vabljenu i o jednom hvatanju. Poruka za roditelje glasi: 'Ako ne gledaš što ti radi dijete, šutnja djeteta može biti glas pedofila'.

Dakle, prvo: staviti računalo u središte stana, drugo: stalno razgovarati s djecom. Razgovarati o

internetu i o onome što se događa, tako da to postane normalna tema razgovora i da oni slobodno kažu

cestu pješice, time mu ne ograničavam slobodu, nego mu spašavam život. Zato mislim da je takva presuda o-pasna. Sjetimo se da odgojitelj djeluje kao skrbnik za biljku: ne nameće joj da raste u određenom pravcu, ali joj štiti kori-jene ne dopušta-jući da je vjetar odnese. Budimo oprezni i ne brkajmo cenzuru, što je lišavanje prava na informaciju, sa zaštitom, kao s maskom protiv zagađivanja ili infekcije. Skovao sam moto: 'Voda

je dobra, ali ako nije čista treba je filtrirati. Tako i Internet.'

U kojoj biste godini dali Messenger djetetu?

Mogu mu ga dati i u sedmoj ili osmoj godini, ali da bude zaštićen tako da može razgovarati samo sa svojom skupinom prijatelja. No kao što sam rekao, treba postaviti opciju: 'ne uzimaj bombone od nepoznatih ljudi', ako već nije postavljena. Ovdje govorimo samo o Messengeru jer u Italiji² ima monopol među sustavima za neposrednu razmjenu poruka, kao Google za pretraživanje.

Treba li se bojati Interneta? Neki su roditelji uplašeni.

Ne treba ga se bojati, Internet je vrlo koristan. U pismu Ivana Pavla II. *Brzi razvoj* čitamo: 'Ne bojte se novih tehnologija!' A roditeljima bih poručio da se pokrenu: svi su se naraštaji bunili protiv prethodnoga, ali ovo je prvi u kojem djeca znaju više nego roditelji, pa zato treba učiti od djece, ići u njihovu 'školu', školu djece.

sve ono što rade na internetu. Ne kažem da je to lako, osobito kad djeca već malo porastu a od male-na se nije pravilno postavio odnos s roditeljima.

Nedavno je jedan otac bio osuden jer je pokušao vidjeti kakve mu poruke sin razmjenjuje na mobitelu i na Messengeru.

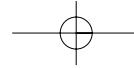
Mislim da je to besmisleno preterivanje. Ako otac ne može kontrolirati što mu radi sin, više nema obitelji, a maloljetnik ostaje nezaštićen. Ako odlučim ne dopustiti mom malom djetetu da prelazi

Očevi i majke koji nisu stručnjaci za računala na internet stranici www.safefamilies.org/hr/ naći će upute za zaštitu računala i postavljanje filtra. Takve upute možemo naći i na nekim web stranicama škola (www.os-vnazor-pribislavec.skole.hr), na blogovima (<http://thorvatek.blogspot.hr>) ili službenim stranicama proizvođača softwera:

<http://privacy.microsoft.com/HR-HR/msn.mspx>.

U Hrvatskoj je CARnet (Hrvatska Akademski i istraživački mreža) ove godine uveo u školskom mrežnom prometu uslužu *content filtering*, kojom se filtriraju određeni sadržaji na interne-tu u skladu s pravilima koja zabranjuju nasilje, pornografiju, rasizam, mržnju, itd.

Mihajlo Timko

Kad se vratiš kući s posla, umjesto da obuješ papuče i pasivno gledaš TV, možda Big brother, približi se svom sinu ili kćeri i igrat će ili radi na internetu s njim. To je investicija u njihovu i u tvoju budućnost, jer ćeš imati manje problema kada porastu.

Kojem se riziku izlaže dječak koji na YouTube stavlja svoje snimke?

Kad bi taj dječak bio moj sin, rekao bih mu: 'Ti sada imaš blog sa svojim fotografijama i video snimcima koji se mogu vidjeti u cijelome svijetu. Na YouTube pokazujuće svoje majstорије, možda izvodiš i nešto neprimjereno. Za deset ili dvadeset godina tražit ćeš posao. Tvoj poslodavac raspitivat će se o tebi i na Internetu, otkrit će te stvari i neće te primiti.'

arhiv CN

Jeste li optimist ili pesimist prema budućnosti?

Uvijek optimist, ako ni zbog čega drugoga zato što sam katolik, a kršćanin ne može biti pesimist. Optimizam sam naslijedio i od majke. Svakako, u mojoj slučaju optimizam proizlazi i iz sposobnosti da se borim i da pobijedim, kako bi se postopeće stanje promjenilo na bolje.

1 Na snimku se vidi dijete, samo u svojem stani pred računalom, kako putem interneta razgovara s nepoznatom osobom. Šalje joj svoje slike, broj mobitela, dogovara sastanak, skrivajući se pred mamom, koja se uopće ne zanima što joj sin radi.

2 Oba se programa (MSN Messenger i Google) i u Hrvatskoj puno koriste za internetske razgovore

POZITIVNE SKUPINE

Po internetu surfa 48 posto djece i 85 posto adolescenata. Od toga polovica djece surfa bez dogovora s odraslim osobom u koje vrijeme i na koji način, a 33 posto se upuštaju potpuno sami. (podaci Eurispes)

Tijekom surfanja maloljetnici često bivaju podvrgnuti velikoj količini reklamnih poruka, nadasve virtualnim rajevidima s erotskim i pornografskim sadržajima. To je primamljivo bombardiranje u koje je teško ne zagristi. Da ne govorimo o opasnosti od pedofilije.

Glede pedofilije treba biti jako oprezni na tehnike koje koristi pedofil da bi primamio maloljetnika. Iako se slučajevi pedofilije razlikuju jedan od drugoga, po mišljenju američke spisateljice Perry Aftab pedofili imaju tendenciju koristiti neke zajedničke tehnike:

- započinju razgovor s maloljetnikom stvarajući odnos povjerenja, predstavljajući se često kao vršnjaci suprotnog spola
- kad su jednom prešli prepreku opreznosti, započinju uvoditi seksualne teme služeći se dječjom pornografijom, dajući dojam da mnoga djeca to rade
- zatim započinju s pitanjima i daju maloljetniku zadatke vezane uz seksualnost, o tome kako odjenuti određeni komad rublja, izvršiti neke seksualne radnje. Ti se zadaci kasnije proširuju na telefonske pozive ili na razmjenu izričito seksualnih fotografija ili video snimaka
- na kraju pedofil pokušava zakazati susret licem u lice (otkrivajući svoj identitet).

Glede pornografije roditelji bi trebali udvostručiti napore u moralnom odgajanju djece, kako osobnim primjerom njihova odnosa u braku, tako i poučavajući ih poštivanju dostojanstva svake osobe.

U suradnji sa školom i župom, ako je to moguće, valjalo bi organizirati tečajeve na temu medija i odabira televizijskih programa: najbolji način obrane od neke prijetnje je upoznati opasnosti i odabrati dobru i učinkovitu alternativu. S djecom se uvek treba dogоворити u koje vrijeme koristiti Internet i TV. Po mogućnosti neka pritom uvijek bude prisutan jedan roditelj.

Ako je roditelj otkrio da je maloljetnik ušao na neke stranice ili se dopustio manipulirati pornografijom, on mora oštvo i odlučno izraziti protivljenje, osim što će uvesti razne obiteljske filtre koji već postoje na tržištu. Treba jasno odrediti granicu koju dijete ne smije prijeći i izraziti gnušanje cijele obitelji.

No najbolji način, onaj koji sigurno može pomoći djetetu, jest potaknuti ga da se uključi u oformljene pozitivne skupine.

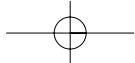
Pornografija je često znak praznine i samoće i naša se djeca ponekad prepuste jer ne znaju što raditi. Tu prazninu treba ispuniti pozitivnim prijateljstvima i iskustvima, okrenutim altruizmu i solidarnosti. Na kraju krajeva, kako kaže Byron: 'Sreća se rodila kao blizanka'.

Ezio Aceti

Michele Crudele, s kojim smo vodili razgovor, direktor je Centra Elis, udruge koju je na poticaj pape Ivana XXIII. osnovao Opus Dei, sa zadatkom odgoja mladih za rad

Kao što djecu učimo kako prelaziti cestu, tako moramo biti uz njih u istraživanju Interneta

KULTURA JEDINSTVA

Da bi poučavanje postalo životno, potrebna je nova misaona škola. Trebali bismo stići do toga da *poučavanje bude život*, tj. da život bude izraz poučavanja, a poučavanje izraz života.

Obično se na prenošenje znanja odgovara usvajanjem znanja. U školu idemo da bismo dobili korisne informacije. Informacija služi otvaranju novih vidika, no to još uvjek nije prava škola. Pouka, učenje i škola ne mogu se svesti na to da oblikuju samo razum, oni trebaju oblikovati čovjeka.

Promišljat ćemo o ovom problemu promatrajući dvočlane izraze: istina-dobro, umvolja, rad-učenje, zajednicaznanje.

Istina koja je dobro

Studij ne treba podcenjivati. Kada pristupamo nekoj temi, trebamo upoznati sve napore, uspjehe pa i grješke koje su počinjene tijekom povijesti da bismo došli do određenog rješenja. Ako želimo reći nešto što će imati vrijednost, trebamo studirati, prikupiti dokumentaciju, ne možemo se oslanjati samo na neku vrstu intuicije.

No ovdje bih želio istaknuti da nije dovoljna izobrazba, poznavanje jezika, bogato opremljena znanstvena knjižnica, itd. Ima ljudi koji su uz velike napore stekli široka saznanja glede određenog problema, a nisu shvatili njegov dublji smisao, te stoga nisu mogli reći ništa vrijednoga niti novoga. Učenost je važna ali je sporedna. Znanost je korisna ali nije dovoljna. Zašto? Jedan od razloga je u samom ustroju stvarnosti, tj. u činjenici da se istina i dobro ontološki podu-

IZ ŽIVOTA**ćemo razumjeti**

daraju. Nema istine koja istodobno nije dobro. U povijesti misli bilo je dramatično kada se mislilo da je za razumijevanje istine objavljene u vjeri potrebna dobrota i kriješpost, a za razumijevanje istine o prirodi nije. U stvari, kako u čovjeku tako i u stvarnosti – kako su ih predstavili Platon i Aristotel ili židovsko-kršćanska objava – istina i dobrota se podudaraju. To znači da čovjek može doista razumjeti ako je dobar i krjepostan. To nije vjersko niti pobožno načelo nego duboka istina koja obuhvaća cijelo ljudsko biće i njegovo znanje.

Čovjek jedinstvena cjelina

Ako promatramo čovjeka, vidimo da je obdaren osjećajima-umom-voljom, no istodobno primjećujemo da do spoz-

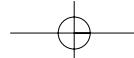
naje dolazi čovjek preko tih svojih sposobnosti, jedinstveni čovjek prije nego li je različan.

To je razlog više zašto se ne može zamisliti izobraženost koja će obuhvatiti samo moć prosudbe i um u modernom smislu riječi. Treba obuhvatiti čovjeka u njegovoj cjelini, čovjeka koji je duša-tijelo.

Da bi to omogućili potreban je novi način studija. Treba učiti živeći, a ne učiti samo učeći, jer u protivnom 'lekcijs' udaljavaju od stvarne spoznaje.

Trebalo bi učiti samo onoliko koliko to pomaže odvijanju i pojašnjavanju onoga što živimo. To je učenje. Ono treba istodobno obuhvatiti um i volju, štoviše, skoro više volju nego um. Više ljubav treba poticati um nego um ljubav. Time ne želim umanjiti vrijednost uma, nego ga postaviti na njegovo mjesto i tako mu

**Pasquale
Foresi**

Giuseppe Di Stefano/Arhiv CIN

omogućiti da svoju funkciju i svoje mogućnosti iskoristi u najvećoj mjeri.

Uz tako shvaćen studij trebali bismo postati *ljudi*, a ne samo obrazovane osobe. Biti učena osoba samo u smislu "mozga", u stvarnosti znači biti neuk. Studij koji je život trebao bi stvoriti muškarce i žene koji znaju živjeti i suočavati se sa svim problemima ljudske misli kao s osobno proživljenim problemima, a ne kao s 'problemima studija'.

Rad kao škola života

U toj perspektivi studija rad nije gubljenje vremena, jer i rad je sredstvo spoznaje. On nije samo sredstvo za život, nego je nerazdvojan dio našeg ljudskog bića, pa je tako i sredstvo upoznavanja stvarnosti, razumijevanja života: rad je stvarno i učinkovito sredstvo ljudske formacije. Ako nailazim na poteškoću u svom radu ili trebam povećati proizvodnju da bi se poduzeće moglo

održati, te probleme trebam riješiti konkretno, a ne apstraktno ili samo duhovno. Onaj tko samo studira može čak izmisliti neku filozofiju i tvrditi da je dobra i ispravna, ali kada treba pokrenuti stroj, nema izmišljanja filozofije: treba ga pokrenuti prema njemu vlastitim zakonima i njima se treba prilagoditi.

Rad nam pruža osjećaj za stvarnost, povezuje nas s materijom, sa svemirom. Njime stječemo životno iskustvo koje proizlazi iz nužnosti prilagođavanja konkretnoj materiji i iz nastojanja da nju priлагodimo sebi.

Cesto se događa da kad izrazimo jednu životnu misao, teško je shvaćaju oni koji samo uče, dok je možda bolje shvaća kućanica ili radnik koji cijeli dan radi, jer oni nemaju apstraktne kategorije i sheme kroz koje filtriraju što im se želi reći pa tako pogrešno razumiju. Zbog toga su i te 'jednostavne' osobe najbolja 'rezonantna kutija' i pomažu nam izaći iz knjiga i praznih koncepta te pronaći misao koja je život, bitak, čovječnost.

Ovu nam tvrdnju potvrđuju primjerice susreti s radnicima, seljacima, ribarima. Oni nam svojim iskustvom ne izražavaju samo mudrost svoga mukotrpnog dodira sa životom i prirodom, nego nam na neki način znaju izraziti i konkrenost, skladnost i čistoću prirode. U kontaktu s tim osobama možemo mnogo toga naučiti o određenim vrijednotama ljudskog postojanja koje nam nijedna knjiga nikad ne bi mogla dati.

U studiju se ne smijemo odjeliti od svijeta rada, od svijeta materije, on treba postati dio nas. Zato je potreban ozbiljan, plodan i konkretan

rad. Tu se vidi jesmo li dobro ucijepljeni u stvarnost, jesmo li istinski ljudi. U dodiru sa stvarnošću um, duh i ljudski bitak dolaze do izražaja, osvijete se i razjasne. Tu shvaćamo i rizik kojemu je današnji čovjek izložen širenjem medija: rizik da realnu stvarnost nadomjesti realnom virtualnošću. Ne kažem da te stećevine treba odbaciti, valja ih uključiti u globalno ljudski horizont u kojem će čvrsta i potpuna svijest bića-čovjek biti sposobna integrirati ne dopustivši dezintegraciju.

Rad može uništiti dobar dio onoga što je netko naučio samo sakupljajući znanje, ostavljajući u nama samo onoliko istine koliko je bilo života, mudrosti, onoliko koliko je postalo dio našega bića bez obzira na ono što smo naučili. Rad nas uči mnogočemu: među ostalim daje nam razumjeti da studij nije jedina životna stvarnost.

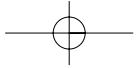
Naravno, ne treba smatrati radom samo onaj manualni. Jer kao što manualni rad zahvaća našu slobodu i naše znanje, tako i intelektualni rad, ako ga dobro obavljamo, može na neki način obuhvatiti cijelo naše biće. Potom, rad i žrtva je naučiti sve što je potrebno da bismo bolje radili i dobro primijenili ono što učimo. Rad je i ljudski napor da čitamo teške tekstove ili da naučimo teške strane jezike kako bismo mogli čitati neke autore. Tko ima zadatak studirati, treba dobro obavljati taj svoj posao.

Jasno, sve to vrijedi samo za one ljudе koji se ne žele samo izobraziti nego i nešto reći. Za njih je rad bitni dio studija. Upravo zato što se iz života može razumjeti.

□

(nastavlja se)

Studij koji je život trebao bi stvoriti muškarce i žene koji znaju živjeti i suočavati se sa svim problemima ljudske misli kao s osobno proživljenim problemima, a ne kao s 'problemima studija'

EKONOMIJA

Uzroci finansijske krize imaju duboke korijene, u finansijskom sustavu ali i u načinima života i potrošnje

Nakon stecaja jedne od najvećih američkih finansijskih institucija (Washington Mutual), i to samo jedne u nizu propalih američkih banaka i fondova proteklih tjedana, postaje jasno da se nalazimo pred najtežom finansijskom križom nakon one 1929. godine. Dovoljno je uočiti da je ministar financija SAD-a Henry Paulson tražio od Američkog kongresa izdvajanje 700 milijardi dolara (pokušajte samo napisati broj sa 11 nula) pomoći finansijskoj industriji, što je jednako 5% bruto društvenog proizvoda SAD-a.

Jesmo li, dakle, blizu kraja kapitalizma? Možda ne, ali je vjerojatno da smo pred krajem određene vrste finansijskog i špekulativnog kapitalizma. Ova je križa samo jedan (ali ne i jedini) dobar odraz ove loše verzije kapitalizma koji je izrastao tijekom posljednja dva desetljeća. Uzroci te križe imaju duboke korijene, u finansijskom sustavu, ali i u načinima života i potrošnje.

Prvi uzrok je izopačenje uloge i funkcije banke i financija. Bankarske i finansijske institucije nužne su u suvremenoj ekonomiji. Banka je bila (a to je i dalje), kanal prijenosa sredstava u društvu, kako među naraštajima (uštedevina odrasle osobe omogućava investiciju mladoj), tako i između obitelji i poduzeća. Zato su banke bitne institucije za opće dobro. Prve narodne banke u stvari su bile franjevačke Monti di Pieta' (tal. Planine milosrđa), stvorene u 14. stoljeću, kao sredstvo da se siromasi oslobole od prijetnje lihvarenja.

Bolest suvremenog kapitalizma je progresivna preobrazba banaka koje od društveno korisnih institucija postaju špekulantri. Špekulant je subjekt čiji je

KULTURALNI izazov

Banke u finansijskoj križi

cilj što veći profit. Aktivnost koju obavlja nema nikakvu unutarnju vrijednost, nego je samo sredstvo da bi se obogatili dioničari.

Ekonomit Yunus, dobitnik Nobelove nagrade za mir, osnivač Grameen Bank, jedne od najzanimljivijih finansijskih inovacija posljednjeg stoljeća, više je puta potvrdio da je u tržišnoj ekonomiji pristup kreditu temeljno pravo čovjeka. Bez toga prava ljudi ne mogu ostvariti svoje planove i izaći iz mnogih zamki bijede. Ako je to istina, onda banka koja je špekulant treba biti iznimka, a ne pravilo tržišne ekonomije, ako ni zbog čega drugoga onda zato što su proizvodi kojima

banka upravlja uvijek izloženi visokom riziku. Treba naime napomenuti da sadašnju križu nisu prouzročile obične, nego investicijske banke, koje su izravno špekulativni subjekti.

Može izgledati proturječno, ali narav banke trebala bi biti bliska neprofitabilnom poduzeću, a sigurno ne naravi špekulantu. Neprofitabilno poduzeće (kao što su npr. sveučilišta i kazališta) je institucija koja ima obavezu efikasnosti i ekonomičnosti, a koja nema za cilj profit nego interes mnogih subjekata. Nije slučajno da se, počevši od Monti di Pieta' do suvremenih banaka, banka zamišljala kao poduzeće čiji cilj poslovanja nije isključivo dobit,

**Luigino
Bruni
i Domagoj
Sajter**

jer je morala zadovoljiti puno interesa. Ono čemu nas propadanje (a još više spašavanje) velikih američkih finansijskih institucija ovih dana poučava, jest da je banka institucija s velikom društvenom vrijednosti i s velikom odgovornošću. Ne smije joj se dopustiti riskantno poigravljivanje ulozima štediša u svrhu povećanja dobiti za dioničare, i to upravo zbog pluralnosti interesa koje ona treba zadovoljiti. Novo i pozornije reguliranje finansijskih tržišta, koje mnogi ekonomisti žele, ide u smjeru da se bankama prizna društvena odgovornost koja se posljednjih desetljeća izgubila, usprkos izrazitom napretku instrumenata procjene rizika i ocjenjivanja kreditnog boniteta.

No iza ove krize postoji i patologija potrošnje u obiteljima, koja se od američkog kapitalizma širi na sav bogati zapad. Pretjerano zaduživanje američkih obitelji naišlo je na slabo tlo koje se srušilo pod teretom krize loših zajmova. Ovi su zajmovi bili odobreni unatoč tome što (američki) klijenti nisu imali traženu razinu kreditnog boniteta, a čak su se odobravali dugoročni stambeni hipotekarni krediti nezaposlenim osobama. Ovi stambeni krediti samo su nova karika u lancu dugova u jednoj kulturi koja privilegira potrošnju 'ovde i sada' i koja je zaboravila vrijednost štednje, pa i njezinu etičku vrijednost. Nitko ne nijeće da unutar određenih granica dug obitelji može biti koristan za

ekonomiju i za opće dobro. No, u stvarnosti potrošnju sve češće potiče i 'drogira' ekonomski i finansijski sustav potpomognut medijima, koji navode pojedinka i obitelji da se zadužuju iznad svojih stvarnih mogućnosti. Ekonomski stručnjak i nobelovac Stiglitz navodi: "U pojedinim zemljama kreditori koji vrebaju neinformirane potrošače predstavljaju značajan problem. Oni potiču na potrošnju iznad razine njihovih mogućnosti, često kako bi kupili precijenjene proizvode i usluge, i naplaćuju zelenaska kamate."

Finansijska institucija koja pozajmljuje previše i pogrješnim osobama nije manje neljudska od one koja pozajmljuje pre malo pravim osobama.

Sadašnja kriza stoga može biti i velika prigoda za duboko promišljanje o neodrživim načinima života koje je današnji finansijski kapitalizam odredio. Nije riječ o tome da se zamisli ekonomija bez banaka i financija; banke i finansijski sustav općenito suviše su važni da bi ih se prepustilo špekulantima. Dobro društvo ne može se stvoriti bez banaka i bez financija, nego s dobrom bankom i s dobrim finansijskim sustavom.

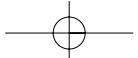
Kroz stoljetnu povijest europske financije iznjedrile su bankarske institucije s idealističkim pobudama koje su humanizirale suvremenu ekonomiju. Potrebno je da se i danas pojave poduzetnici i bankari potaknuti višim ciljevima od samog profita. Bez tih novih aktera neće biti niti demokracije, niti ekonomike, niti politike.

Izazov je stoga prvenstveno kulturni i antropološki, a da bi pobijedio potrebno je zalažanje svih i svakoga pojedinačno. Unutar i izvan tržišta. □

Svjetska finansijska kriza uči nas da je banka institucija s velikom društvenom vrijednošću i odgovornošću. Ne smije joj se dopustiti riskantno poigravljivanje ulozima štediša u svrhu povećanja dobiti za dioničare, i to upravo zbog pluralnosti interesa koje ona treba zadovoljiti.

Paolo Palmirini

SVIJET MLADIH

Kada Bog uđe u život jedne osobe, može se dogoditi i to da jedna djevojka oduševljena pjevanjem, glazbom i sportom, uz podršku zajednice u kojoj živi, otkrije tajnu radosti i u šesnaest godina sagori sve etape duhovnog rasta

**Jelena
Tandi**

Zanimljivo je da među sljedbenicima duhovnosti Chiarre Lubich za koje su dosad predstavnici Crkve pokrenuli proces proglašenja blaženima, ima nekoliko mladih. Jedna od njih je i Maria Orsola Bussone, djevojka koja je banalnim nesretnim slučajem preminula 1970. kad je imala samo 16 godina.

Rođena je 1954. u malom naselju Vallo Torinese u Italiji, gdje je iživjela i rasla, vrlo aktivna u svojoj župi, osobito u glazbenoj skupini mladih. U njezinom se dnevniku ponavlja poklik 'W la vita!' (Živio život), a predstavlja trku ove mlade djevojke prema nebu. Iako je Maria Orsola Bussone po svojim godinama bliskija adolescentima koji prolaze kroz delikatna preispitivanja i usuglašavanja vlastite duše, jednak je opis njenog životnog puta¹, ili bolje reći trke ka Nebu, prigodan i populaciji odraslih čitatelja, kako bi se, možda, u vrevi brzog življenja današnjice prisjetili tih tananih trenutaka osobnog otvaranja cvijeta vlastite duše i osvjećivanja da djeci sa zadatkom da odrastu, ponekad, i često nije sasvim lagodno. Čitajući njezin životopis ponovno sam podigla sidro i zaplovila morima, rijekama i brzacima vlastite duše. Zadovoljstvo je neizmjerno. Ne zbog kakve moje neobičnosti osobnosti. Naprotiv! Upravo zbog jednostavne neobičnosti Božanskog duha koji isjava i diše, živi i zrači životnom iskrom ove blažene djevojke, u kojoj se svatko od nas može prepoznati, nadograditi, obogatiti, duhovno odrasti, još jednom.

Duhovno putovanje kroz njen kratko ali bogato postojanje, otvorilo je veličanstvene kapije odrastanja i srastanja duha i tijela u meni; evociralo brojne uspomene i obogatilo sadašnjost udahnuvši dah života u moja jedra. Ponekad mi se čini kao da

ŽIVIO život!

Maria Orsola Bussone, naizgled obična djevojka svojom neobičnom jednostavnošću mnogim mladima može biti i jest plemeniti uzor

je nekim čudnim tihim glasom, upoznavajući Mariju Orsolu, Bog i meni rekao: "Diši. Udiši život. Raduj se životu. I gledaj da djelić tebe bude onaj mali kamenčić mozaika u tvom okruženju, ne dozvoli da propustiš tu jedinstvenu priliku da daruješ sebe, da ljubavlju pozdraviš svakoga dana svoga bližnjega i bliskog, sve stvoreno".

Uломci iz knjige Živio život

Sanjam ne samo budućnost, već i sadašnjost.

U svojoj mašti vidim kako svijet malo po malo postaje bolji, ljudi obuzima dobro a ne zlo,

pozdravljaju se, osmjejuju, zavoravljajući na zavist, ljubomoru.

Novine pišu samo o lijepim stvarima.

Sanjam svijet u kome se svi pomažu i vole, u kome nije važno koje si boje kože, niti koje mjesto zauzimaš u društvu; novi svijet u kome se ne osjećaš usamljenim i napuštenim usred buke automobila, već svijet u kome si sretan i zadovoljan u velikoj obitelji čovječanstva.

(iz Dnevnika Marije Orsole)

"Kada Bog uđe u život jedne osobe, događaju se čudne stvari. Može se dogoditi i to da jedna djevojka oduševljena pjevanjem,

glazbom i sportom, uz podršku zajednice u kojoj živi, otkrije tajnu radosti i u šesnaest godina sagori sve etape duhovnog rasta. Ta djevojka se zvala Maria Orsola. Ako bismo je sreli danas, tek usput, rekli bismo za nju: tinejdžerka kao mnoge druge. Ako se vide dugački redovi svuda naokolo, možda bi se posumnjalo u neke posebne znake koji se otkrivaju: njen zarazni osmijeh, uvijek spremjan da se daruje onome tko ga je izgubio, onome koga je shrvala neka bol, tjeskoba. Razlog za sumnju je ta radost, osobina koja izgleda da otkriva skrivenu tajnu. Ali bi mogao biti i pokazatelj jednog ekstrovertiranog i vedrog karaktera. Dar prirode. Točka. (...)

Njezina nam priča govori da je važno ići naprijed zajedno, ne upuštati se u avanturu sami, na tešku putanju života. Osnovno je kretati se u grupi, imati uvijek za leđima neku zajednicu koja će te podržati i koja te neće ostaviti bez kompasa na otvorenom moru. Za Crkvu ona je djevojčica koja je shvatila što je svetost i kako je dosegnuti. I zbog toga se može nazvati blaženom.

Jednoga dana rekla je svom župniku: *Bila bih spremna i život dati da mladi shvate koliko je lijepo ljubiti Boga.* Kako je godinama kasnije Ivan Pavao II. rekao u Torinu: *Sa šesnaest godina Bog je uze za riječ.* (...)

Maria Orsola se vratila kući sa velikom radošću i voljom da nekome povjeri jake utiske toga dana. Bile su to posebne i vrlo intimne stvari. Nije ih mogla izvikati u vjetar, ali neodložnost da ih ne pusti da odlete, nagnala ju je da uzme papir i olovku, da ih zaustavi na bijelom listu. Kao i sve djevojčice njenog uzrasta, odlučila je da je te večeri došao trenutak za osobni dnevnik, onaj koji se piše u sobici, i koji završava u ladici pisaćeg stola i jao

onome tko ga čita. Onaj u kome se crtaju crteži i srca, lijepo naljepnice i isječci iz novina. Onaj u kome se u mahu ispričaju, bez razmišljanja, najsitniji pokreti vlastite duše, onaj kome se govori ti i koji se tretira kao najvjerniji prijatelj koji te sluša i koji zna čuvati tajnu. Onaj koji zna sve o tebi, a ne ide da izbrblja sve naokolo. Za Mariju Orsolu će postati najdjelotvorniji lijek da iz dana u dana uskladjuje ljudsko s duhovnim. (...)

Na prvoj stranici dnevnika, gotovo svjesna da će to biti vademećum za naredne mjesecce, Maria Orsola je napisala u jednom dahu svoj plan. Bujna izjava ljubavi prema životu, pucketava sekvenca dobrih namjera i munjevitih impresija, intimnih izvjesnosti i dubokih duhovnih pouka."

poteškoće... dobro, hvala, Isuse, ljubi ih i baci se na posao. Da, Bog je ljubav, Bog je sve, dakle snaga... ljubi uvijek, odmah, s radošću na prvom mjestu!

Pokušat ću porazgovarati s Marijom i Enricom, moram im pomoći.

Zatim, moram dati Boga drugima, a posebno mladima.

Probat ću se obući tako da budem lijepa za Boga.

Ovo 'Da' je život!

Živo život!

Slijediti primjer Marije Orsole je lako i zahtjevno u isto vrijeme. Program života ona je napisala na jednom listiću koji je nađen pored njenog krevetića u kampu, tog posljednjeg ljeta. Tri točke, tri koraka k Bogu, isto toliko stepenica prema Nebu: "Vidjeti Isusa u drugima, dati Boga drugima,

Članovi glazbene skupine 'Gen 70'.
Maria Orsola je druga zdesna,
na nogama.

Večer – kako sam zadovoljna!

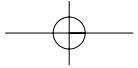
*Kako je lijep život! Živo život!
Samo što sam se vratila od
velečasnog: malo sam popričala s njim, ali ne o neobičnim stvarima.*

*Isus među nama je zaista
moćan, pomaže ti da nadideš
svaku poteškoću i daje ti radost,
svjetlost, mir, vedrinu. Vrijedi,
dakle, živjeti za Boga.*

Daj, Maria, idi dalje, ako naiđu

činiti volju Božju". Nije to oporučka. To je plan puta da bi se dostigao Raj. Svetost polazi odavde. Čak i za jednu djevojčicu od šesnaest godina, zaljubljenu u život. Koja je govorila: "U srcu imam samo jedno, na usnama imam samo jednu riječ: Hvala".

¹ Gianni Bianco: *Evviva la vita! Maria Orsola. La corsa verso il cielo di una ragazza del '68*, San Paolo Edizioni

SVJEDOČANSTVO

Poša Bernadet i Žolt sa djecom na Marijapoli 2005.

Ima već dvije godine kako naša obitelj živi u gradiću Faro u Križevcima. Kao i svi drugi gradići svjedočanstva u svijetu, Faro je škola života i otvoren je obiteljima i mladima koji žele doći na neko vrijeme u tu školu, gdje je jedini zakon međusobna ljubav, Isusova nova zapovijed.

Sve ovo može zvučati kao utopija, jer za ostvarivanje takve ideje pred obitelj se postavlja mnoštvo prepreka. Kad smo čuli da će na tri tjedna među nas doći jedna obitelj baš zato da bi

OBITELJ u Marijinom gradu

Doživljaji jedne obitelji u gradiću Pokreta fokolar

**Boglarka
Taloš**

Djeci je internacionalnost pomogla da budu otvoreni, što je bilo još izraženije kad su došli bogoslovi sa svih strana svijeta u svoju školu

se učili živjeti u takvoj ljubavi, postali smo uzbudeni. Odmah smo se prihvatali pripremanja smještaja za njih, razmišljajući što bi nama bilo potrebno da smo na njihovom mjestu.

Poša Bernadet i Žolt, Mađari iz Vojvodine, ovoga su ljeta sve prepreke prevladali i stigli u Marijpoli Faro. U braku su deset godina i imaju troje djece, djevojčicu Rebeku (8 godina),

sina Nimroda (4 godine) i Noea (11 mjeseci).

Od prvog smo dana vidjeli kako su se djeca više obitelji, različitih dobi i jezika, odmah sprijateljila, mada su se vidjela prvi put u životu. To je svakog dana postajalo dublje i u ta se tri tjedna ostvarila punina zajedništva među nama, spontano, čak i bez velikog zalaganja. Bilo je dovoljno nekoliko zajedničkih trenutaka – spontani susret uz popodnevnu kavu ili pomaganje oko čuvanja djece – da se osjetimo kao jedna obitelj, djeca istoga Oca. Snažno je bilo doživjeti da smo, ne samo mi osobno, nego i cijela naša obitelj spremna dati život za drugu obitelj. Postali smo bogatiji za puno lijepih trenutaka i iskustava. Kako su se odlučili doći i kakvi su njihovi dojmovi nakon

tri tjedna proživljena u gradiću Faro, ispričali su nam sami.

Započela je Bernardet: "Već neko vrijeme osjećamo potrebu da dublje zaživimo ono što nas je Chiara učila. Djeca su nestrpljivo iščekivala taj trenutak, jer su po prvi put putovala u inozemstvo i duže vrijeme daleko od kuće, a i mi smo im puno pričali o onome što nas čeka. Istinu govoreći, mi smo bili još više uzbudeni i radoznali jer nismo znali kako će se sve to odvijati."

Žolt nastavlja: "Od prvog trenutka smo osjećali da smo stigli doma. Stanovnici Marijapoli su nas dočekali kao članove svoje obitelji. Bili smo smješteni u srcu gradića. Osim toga što nam se jako dopadao taj mali improvizirani stančić, osjećali smo veliku ljubav prema svima, odmah, od prvog trenutka. A tek kada smo otkrili da nas u kuhinji čeka večera u hladnjaku i još neke fine stvari, bili smo presretni."

O reagiranju djece kaže: "Djeci uopće nije smetala razno-

likost jezika, nasuprot, internacionalnost im je pomogla da budu još više otvoreni. Mislimo da ih je to jako obogatilo. To je bilo još izraženije kad su došli bogoslovi sa svih strana svijeta u svoju školu. Osjećali smo se jako slobodni u toj internacionalnosti. To je nešto što daje posebno bogatstvo čovjeku.

Bernadet dodaje kako je njihov život bio jako spontan i sloboden: "Svakog smo se dana se sve dublje uključivali u život gradića. Upoznali smo sve stanovnike gradića i pokušali smo biti aktivni sudionici u svemu. Naša kći Rebeka stalno je tražila gdje bi mogla pomoći. Najblže mjesto bila je kuhinja, gdje stvarno nikada nije bilo dosadno. Svakog je dana odlazila tamo da obavi svoj zadatak i bila je sretna što je tamo uvijek bila potrebna. Dobila bi neki mali posao, i naravno, nikad nije nedostajala ni nagrada. Ali posebnu radost je značila za njih igra sa djecom drugih obitelji iz gradića. Mogli smo vidjeti kako te male osobe izgrađuju međusobnu ljubav dan za danom, brinu se jedni o drugima, počnu osjećati potrebe jedan drugog i postaju jedna obitelj, baš kao da su prava braća i sestre."

"Mi odrasli smo upoznali poduzeća ekonomije zajedništva, imali smo mogućnost vidjeti vrtić Zraka sunca, pogon za proizvodnju čarapa Stellae Fari, poljoprivredni dio, u kojima smo mogli i malo pomagati u radu", kaže Žolt.

Bernadet se odmah nadovezuje: "Najljepše trenutke smo doživjeli na svakodnevnoj misi, gdje smo se na kraju dana svi okupili, veliki i mali. Tu smo doživjeli Isusa u euharistiji svatko osobno, ali istodobno i svi zajedno kao Isusovu pravu prisutnost među nama, konkretnu, vidljivu. Misa je tih dana bila na talijanskom jeziku, zbog

prisutnosti bogoslova, što ju je učinilo još svečanijom. Nakon mise zaustavili bi se u spontanom razgovoru o događanjima toga dana, novostima i iskustvima. Djeca su u sve to bila uključena, uživajući pozornost i ljubav odraslih.

Dobili smo i mogućnost da se povremeno uključimo u program škole bogoslova. Čuli smo puno novih stvari, duboka iskustva i svjedočanstva. Kratko jutarnje razmatranje pomoglo nam je da cijeli dan i svaki

se prihvatile spremanja torte. Uz mnogo nepredviđenosti i male probleme ostali smo mirni. Bilo je dosta raznih mirisa i dima, ali na kraju smo ipak imali ispečenu tortu, ukrašenu imenima malih slavljenica. Uzvanika je bilo mnogo, a djevojčice su doobile i mnogo maštovitih poklona", radosno će Bernadet.

Žolt spominje trenutak neizvjesnosti koji je nastupio kad je Rebeka trebala pogasiti svijeće na torti. Preduhitrio ju je njezin brat Nimrod i pogasio svijeće

Igor Petrović

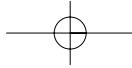
sadašnji trenutak živimo u zajedništvu s Bogom."

Obitelj Poša boravila je u gradiću u vrijeme mnogih događanja, kada se zajednica okupljala na proslavi rođendana, blagdana svete Klare, obljetnica braka... Kažu da je svaki taj događaj bila nova milost za njihovu obitelj. "Proveli smo divne sate zajedno, koje nećemo nikad zaboraviti. Naša djevojčica Rebeka imala je rođendan istoga dana kao i druga djevojčica Heidi, pa je bilo logično da to proslavimo zajedno. Tako smo podijeli i poslove. Sa djecom sam

umjesto nje. "Nastao je mali kaos, ali ubrzo smo se svi smiješili. Ali najljepši poklon je stigao tek na kraju proslave, kada su se pojavile dvije duge na nebū, jedna velika, i jedna mala... Sve ove stvari koje su se spontano događale ili rješavale jačale su nas u međusobnoj ljubavi."

Razumljivo da je rastanak bio snažan trenutak, ali Bernadet i Žolt su sigurni da će ih duhovna snaga koju su dobili nositi i dalje u njihovoj svakodnevici, sada kada su, kako kažu, "došli doma iz drugog doma". □

*Obitelj Poša i
Taloš pjevaju na
proslavi blagdana
sv. Klare u
gradiću Fari 11.
kolovoza 2008.*

RAZGOVORI

TEOLOG

U braku smo četiri godine i od početka želimo djecu. No, kako djeca nisu dolazila, pristupili smo nizu kliničkih pretraga koje su pokazale da smo savršeno zdravi i normalni. Tada nam je naš liječnik predložio da podđemo na umjetnu oplodnjbu. Bez obzira na to što se mi s time ne slažemo, željeli bismo znati kakv je stav Crkve o tome.

Mladi bračni par

Kad govorimo o umjetnoj oplodnji, valja razlikovati umjetnu oplodnju u pravom smislu riječi i oplodnju »in vitro«. U biti je riječ o dva različita postupka, iako oba imaju isti cilj, pa bismo ih mogli usporediti sa stubištem koje, sastavljeno od različitih stuba, vodi k istom cilju – umjetnom začeću.

Pod umjetnom oplodnjom podrazumijevamo ubrizgavanje muškog sjemena, spermija, u ženski spolni organ, maternicu. Naziva se umjetnom upravo zato što se odvija izvan normalnog bračnog čina. Umjetna oplodnja može biti »homologna« – ako se oplodnja čini muževljevim sjemenom, ili »heterologna« – ako se čini sjemenom treće osobe, darovatelja – »donera«.

Oplodnja »in vitro« se provodi u posudi s hranjivim medijem, u laboratoriju. Umjesto da se muško sjeme – spermij ubrizga izravno u maternicu, njime se oplođuje ženska jajna stanica koja je posebnom tehnikom prije toga izvučena i sačuvana u laboratorijskim uvjetima. Tako oplođeno jajašće nakon nekoliko dana vraća se u maternicu u nadi da će se tamo razviti.

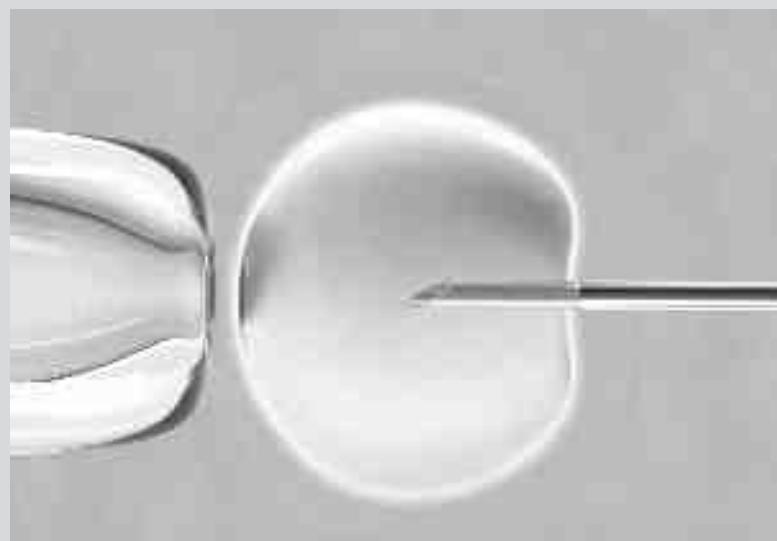
Ostavimo na trenutak po strani heterolognu oplodnju koju, iz opravdanih razloga, kršćanski moral ne može prih-

JE LI DOPUŠTENA

vatiti. Mnogi se pitaju zašto se, radi sprečavanja nepravilnosti i nedostataka, ili nemogućnosti normalne oplodnje žena, ne može prihvati umjetna oplodnja ili oplodnja »in vitro«.

O umjetnoj oplodnji izjasnio se papa Pio XII. u svojem govoru na četvrtom Međunarodnom kongresu katoličkih liječnika (30. rujna 1949.). Želja supružnika da imaju djecu, koja je sama po sebi opravdana, ipak nije dostatna za pribjegavanje umjetnoj oplodnji. Dakako, nove se metode,

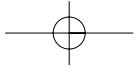
va cilja. Svojim je govorom Pio XII. postavio temeljne postavke za odgovor na drugi problem – oplodnju »in vitro«. S tim se problemom suočio na drugom Međunarodnom kongresu plodnosti i sterilnosti (19. svibnja 1956.) kad je rekao: »Dijete je plod najuzvišenijeg trenutka, potpune bračne ljubavi, stapanja organskih funkcija i doživljaja osjetila. Jedinstvenost ovog ljudskog čina krije bioške uvjete stvaranja. Nedopušteno je razdvajati dvostruki smisao bračnog čina tako da se

samo zato što su nove – ne mogu *a priori* isključiti. Usprkos tomu, s umjetnom oplodnjom – tvrdi Papa – ne treba biti krajnje oprezan, već je treba apsolutno odbaciti. To ne znači da je zabranjena uporaba nekih umjetnih sredstava koja će olakšati prirodnji bračni čin ili omogućivanje postizanja njego-

isključi, bilo doista, bilo u nakani, mogućnost začeća ili bračni odnos. Crkva osuđuje učenja koja u činu stvaranja pokušavaju odvojiti biošku aktivnost od osobnog odnosa supružnika«.

Crkveno učiteljstvo želi našu pozornost usmjeriti na činjenicu da oplodnja, kao početak

umjetna oplodnja

stvaralačkog čina, proizlazi upravo iz bračnog odnosa. To je duboko ljudski čin koji u potpunosti obuhvaća osobe supružnika, ne samo njihovu duhovnu i osjećajnu stranu već i onu tjelesnu i biološku. Ljudska spolnost je po svojoj strukturi bitno u službi ljubavi. Sjedinjavanje tijela je praktično najizražajniji trenutak bračne ljubavi čiji je plod dijete. Ono je, dakle, plod potpunoga i posvemašnjeg uzajamnog darivanja roditelja, ne samo njihove želje ili odvojeno uzetih gameta, već čitavih bića koja postaju jednim tijelom¹.

Dijete ih na to podsjeća jer je utjelovljenje njihova potpuna uzajamnog darivanja duše i tijela. Sam čin začeća sastavni je dio njihova potpunog stapanja u jedno i nemoguće ga je izdvojiti.

U opisanim postupcima događa se rascjep koji je u suprotnosti s dubokim ljudskim i međuljudskim karakterom spolnog odnosa. Neopisivo važan događaj oplodnje i začeća, umjesto da se dogodi u braku, ostvaruje se izvan. (Kad kažemo »izvan«, ne mislimo, dakako, na čimbenike prostora i vremena, već na ustroj bračnog odnosa). Ne nalazimo se više pred nekim umjetnim sredstvom kojemu je cilj – kako je rekao Pio XII. – olakšati postizanje cilja normalnoga bračnog čina, već smo, ponajprije, pred zamjenskim sredstvom koje oplodnju i začeće lišava najvažnijeg elementa koji ga

čini ljudskim činom.

Ima onih koji drže da se umjetna oplodnja i ona »in

radi genetički savršene vrste, banke embriona, žene koje, zbog zarade, pristaju postati inkubatorima tuđih, već oplođenih, jajašaca i sl., uz sve moralne i pravne probleme koji iz toga proizlaze?

Oni koji se bore za potpunu slobodu znanstvenoga rada i istraživanja ne bi trebali smetnuti s uma da znanstveno

vitro« mogu shvaćati kao produžetak ljubavi i bračnog odnosa koji se prije toga dogodio. No, kad bi to i bilo tako u nakani supružnika, nije isto u stvarnosti. Između odnosa roditelja i začeća djeteta stoji laboratorijski proces koji prekida jedinstvenost ljubavi: duhovne i tjelesne, oca, majke i djeteta, a koju spolni odnos, kao ljudski čin, zahtijeva.

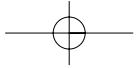
S druge strane, kad se jednom ovaj rascjep između duhovne ljubavi i fizičkog darivanja, između jedinstva supružnika i začeća djeteta ustali, tko će moći spriječiti da se u ime ljubavi, ili ciljeva znanosti, ne počnu primjenjivati neke zbumnjuće mogućnosti koje su se tijekom vremena već dogodile: banke sjemena, izbor donora

istraživanje nije samo sebi svrha. Temeljni kriterij svakog čina je služenje čovjeku. Pravom razvitu ne mogu služiti otkrića do kojih se došlo manipuliranjem na ljudima.

Kad je pak riječ o zakonskom pravu udane žene na dijete, moram primijetiti da brak daje pravo na činjenje prirodnih radnja koje omogućuju začeće, ali ne neizbjježivo i na dijete čije je rođenje uvijek dar i ovisi o različitim okolnostima. Znanost može i mora učiniti sve kako bi se izlijecile eventualne nepravilnosti koje priječe postizanje ovoga cilja, ali ne može biti zamjena za prirodne mehanizme s tehnikama koje ponižavaju i ugrožavaju čovjeka i njegovo dostojanstvo.

G. Rocca

¹ Usp. Mt 19, 5.

RAZGOVORI

DJECA

UMIJEĆE ohrabrvanja

Moja šesnaestogodišnja kći Arijana prije nekoliko je dana bila prilično neraspoložena. Mučio ju je osjećaj neuspjeha. Želio sam je ohrabriti, ali nije bilo baš lako.

Tata

Svima nam je jasno da adolescent više nije dijete. Doživljava prijelaz iz dječje u odraslu dob, a taj prijelaz traje sve duže. Vrlo složena društvena stvarnost i sve kasnije zapošljavanje mlađih ljudi za sobom povlači i sve kasnije osamostaljivanje djece.

Sukobi roditelja s djecom adolescentima vrlo su česti, a uzroci i potrebe vrlo su različiti i najčešće nepoznati. Jedna od temeljnih potreba djece u toj dobi je potreba za neprekidnim ohrabrvanjem. Međutim, treba znati pravilno ohrabrvati djecu adolescente. Poznavanje njihovih kvaliteta pomaže roditeljima da ih ohrabre i podrže u njihovim sklonostima te je stoga potrebno neprekidno učiti otkrivati vrijednosti i sposobnosti koje djeca posjeduju i hrabri ih pohvalama – što je pravo umijeće.

Vrlo su važne dvije stvari kad nekoga želimo ohrabriti: iskrenost i stvarna prigoda. Valja pohvaliti ono što doista zasluguje pohvalu. K tomu, ohrabrenje mora biti specificirano, konkretno, za nešto što je doista učinjeno. Osobito je važno pohvaliti uložen napor, bez obzira na rezultate.

Osim toga, obilježe umijeća ohrabrvanja je da se osjećaji izražavaju verbalno. Pohvale su upućene rezultatima ponašanja naše djece a osjećaji su dio njihove osobnosti, bića i života.

Osim toga, vrlo je važno imati na umu njihove tjelesne i karakterne crte. Izjave poput one: »Danas su ti oči poput plavog neba!« vrlo su pozitivne i ugodne jer neizravno govore: »Velim te!« i dobro se njima služiti uvijek kad smo na to iznutra potaknuti.

Vrlo je pozitivno ohrabrvati u nazočnosti drugih. Primjerice, ohrabriti stariju kćer u nazočnosti mlađe braće i sestara izvanredno je i vrlo djelotvorno, ne samo za nju već i za braću koju ohrabruje činjenica što su članovi iste obitelji.

Stoga, neka ohrabrvanje i potpora postanu tipičnim načinom uzajamnog odnosa supružnika i odnosa s djecom jer će svima pomoći da se, usprkos vrlo teškim životnim okolnostima, pozitivno i doista suočavamo sa stvarnošću.

E. Aceti

U posljednje je vrijeme odnos s mojim suprugom otežan, a za sve je kriva svekruva. Potpuno se slažem s vašim svjetonazorima i tvrdnjama o potrebi pozitivnih odnosa sa svima, ali s njom mi je uistinu teško. Zbog toga imam osjećaj da nedosljedno živim kršćanstvo. Zar je uopće moguć neki dublji odnos sa svekrvom?

Silvija

S poteškoćama koje doživljavaš susreću se i mnogi drugi bračni parovi. Nemogućnosti da uspostave pozitivne odnose s roditeljima svojih supružnika ponekad dovede do neprebrodovih kriza.

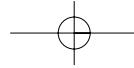
Uvjereni sam da je moguće izgraditi prijateljski odnos sa svekrvom, što ne znači da joj se, radi zaštite privatnosti vlastite obitelji, nikada ne smije reći »ne«. Dapače, to je nužno, kako bi se učvrstili odnosi unutar obitelji, definirala vlastita načela i životne navike, vodilo kućanstvo i odgajala djeca.

Nastojim bolje upoznati život Chiare Lubich i osobito me se dojmila činjenica da je, posvetivši se Bogu, osjetila kako se most iza nje srušio. Budući da i sam proživljavam vrijeme važnih izbora, želio bih razumjeti što to točno i doista znači i kako ću razumjeti da se i iza mene »ruši most«.

Ivan

Čemu služi most? On povezuje dvije obale, dvije strane, omogućujući nam da prelazimo s jedne na drugu. Ako se most nakon našega prolaska sruši, nećemo se moći vratiti. To je vrlo snažna slika koja osvjetljava odlučujući izbor, potvrđuje odlučujući izbor, životni izbor – do kraja života, što ponekad i plasi.

Kako čovjek, u svijetu koji se neprekidno mijenja, može donijeti takvu odluku pred

OBITELJ

SVEKRNA JE KRIVA za sve

Najprije valja izgraditi čvrst odnos sa suprugom. Vaše će je jedinstvo naučiti da postane pozornijom i uvidi da je njezin odnos povezan s čitavom obitelji, a ne više samo s njezinim sinom.

No, treba se doista potruditi kako bi joj se izišlo ususret. Ponekad i mi snahe imamo težak karakter. Živeći konkretnu evanđeosku ljubav, mijenja se i naše srce, pa postajemo sposobnijima razumjeti koje korake moramo učiniti. Ako mislite da vas svekra ne razumije, potrudite se staviti u njezin položaj i ne zatvoriti se u sebe. Možda su riječi odbacivanja samo vapaj za ljubavlju i prihvatanjem, pa, zahvaljujući malom naporu, može doći do razumijevanja i uzajamnog poštovanja.

»Nikako nisam uspijevala prih-

vatiti određeno ponašanje svoje svekruve: stav prema djeci, njezino banaliziranje spontanog pobačaja zbog kojega smo izgubili blizance, to da se prema meni ponaša kao prema strankinji, njezinu nezainteresiranost kad mi je, nakon prometne nezgode, bila potrebna pomoć.« Elena živi u Trentu, u stanu koji je u neposrednoj blizini svekrvina stana. Svekra je rano ostala udovica, posesivna je prema sinu i vrlo kritična prema njoj. »Kad sam odlučila živjeti Evandelje, moj se život potpuno promijenio. Riječi 'ljubiti svakoga' značile su: ljubiti i svekrvu. Koliko mi je puta Riječ života pomogla da se odlučim nazvati je i upitati o zdravlju, sjesti u auto i otpratiti je na pregled liječniku.«

Postupno su se srušile prepreke

među nama i počela mi je povjeravati svoje brige i boli. Njezin težak karakter postupno se omekšao. S osamdeset godina počela se skrbiti o jednoj osobi osamljenijoj od sebe. »Od tebe sam – ponavljala je Eleni – naučila kako je lijepo osjetiti da je nekomu stalo do tebe.«

Zbog različitosti života i karaktera osoba ne događa se uvijek da se okolnosti i odnosi pozitivno riješe. No, ljubeći njihove slabosti i nesigurnosti, karakteristične za starije osobe, pronaći ćemo snagu i slobodu da idemo naprijed.

G. Pieroni

MLADI

budućnošću koja mu je nepoznata i svjestan svojih ograničenja? Potpuno je prirodno osjetiti strah ili pokušati odgoditi – možda i podsvjesno – velike odluke, ili ih uvijek iznova potvrđivati i ispitivati.

Upravo je zato važno započeti,

vježbajući se u malim stvarima, pokušati učiniti prave korake: razmišljati, iskreno razgovarati s drugima, donositi odluke i nastojati ih održati i kad nije baš lako. Ako to svakoga dana budemo činili, bit će nam jednostavnije u trenutku životnih odluka. Vrijeme će razmišljanja, u ovom slučaju, trebati biti duže i pozornije. Dovživljavat ćemo trenutke neodlučnosti, pro-

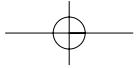
MOST koji se ruši

vjere, otvorenih rasprava, razmišljanja i novih odluka. Međutim, ako taj hod – koji kod para odgovara vremenu zaruka ili pripremama za one koji se odluče život posvetiti Bogu – živimo svom snagom svojega bića i uz pomoć onih s kojima smo na zajedničkom putu, u određenom ćemo trenutku osjetiti da moramo izgovoriti svoj »da« jednom konačnom naumu. Učinit ćemo to odlučnošću koja ne proizlazi iz naših sposobnosti, već iz spoznaje da smo za to stvoreni – što će nam omogućiti da postanemo istinski dar za one koji nas okružuju.

F. Chatel

(3) arhiv CN

INTERVJU

PUTOVANJE Rajem

O razdoblju posebnog prosvjetljenja koje je Chiara Lubich proživljavala godine 1949. razgovaramo s prof. Giuseppeom Maria Zanghi, odgovornim za studijski centar Pokreta fokolara Škola Abba

Michele
Zanzucchi

Možete li nam u neko-liko rijeći reći u čemu se sastoji mistično iskustvo Chiare Lubich?

Chiara Lubich ga je doživjela u ljetu 1949. u Tonadicu, u dolini Primiero u Dolomitima. Kao i drugi mistici u prošlosti, ona je to iskustvo nazvala raj, ili jasnije *Raj 1949.*

rađala. Nekoliko dana nakon početka tog razdoblja prosvjetljenja, Giordani se morao vratiti u Rim na posao. Tada mu je Chiara počela pisati pisma u kojima je iz dana u dan opisivala što joj se događa. Iz toga je proizašao raznolik i bogat tekst, koji sadrži dar što joj ga je Bog dao.

sebi. Naravno, na način prikladan stvorenju koje još živi na ovoj zemlji, stoga ne preko riječi, nego stavivši je u situaciju da ona bude ono što je želio da shvati. Chiara je istodobno 'vidjela' kakvo je trebalo biti djelo koje je tek trebalo nastati: vidjela ga je u Božjoj zamisli.

Postoje li rukopisi iz tog razdoblja?

Dvanaest godina kasnije izgledalo je da su se njezina pisma Giordaniju zagubila. Zato je godine 1961. Chiara iznova zapisala što je doživjela. Taj je tekst nedavno objavljen¹, a riječ je samo o kratkom sažetku. No on otvara prvom saznanju onoga što joj je Bog dao razumjeti u tom razdoblju.

Kasnije su nađeni dijelovi izvornog teksta za koje se mislilo da su izgubljeni. Oni su studijski materijal u Školi Abba i proučavaju se kako s književnog, tako i s teološkog i filozofskog motrišta, upućujući na velike teologe, crkvene oce i mistike. Na tome se još radi.

Chiara je prenijela na papir ono čega se sjećala i taj tekst je jednostavan. No treba biti pozoran jer se iza prividne jednostavnosti razabire izvanredno duhovno i doktrinarno bogatstvo.

Govori se o Duši, o kolektivnom iskustvu...

Chiara u tekstu piše kako je Bog to vodio. Giordani je u Chiari otkrio stvorenje koje je

Igino Giordani s
Chiaram Lubich.
Iskustvo
prosvjetljenja iz
godine 1949.
počelo je nakon
što su oni sklopili
savez jedinstva.

Riječ je o vrlo snažnom i bogatom iskustvu koje je trajalo više od tri mjeseca, a živjela ga je u velikom jedinstvu s Iginom Giordanijem i nekoliko svojih prvih sljedbenica. Jedinstvo među njima je bilo tako snažno da se može mirno reći kako subjekt toga iskustva nije bila Chiara kao pojedinac, nego jedna stvarnost koju je sačinjavalo više osoba, a koju je ona nazvala 'Duša', s velikim D.

Bio je to prvi događaj nove duhovnosti zajedništva koja se

Mogli bismo to vrijeme nazvati razdobljem utemeljenja...

To se događa mnogim utemeljiteljima duhovnih pokreta u Crkvi. Bog intervenira posebnim milostima da bi u njihov um i u njihovo srce utisnuo ono što oni moraju učiniti, osobito kad dobivaju zadatak da u Crkvi otvore novi put duhovnog ostvarenja ili nova teološka područja. To se Chiari dogodilo 1949.

Na tim stranicama ona piše kako je u tom razdoblju putovala rajem. U stvari, Bog joj se očitovao objavivši joj nešto o

mogao i želio slijediti. Budući da je bio ljubitelj svete Katarine, uvjek je maštao da se poveže s jednom djevicom, a tu je djevicu pronašao u njoj. Toga ljeta na odmoru zamolio ju je da se s njom veže zavjetom poslušnosti. Chiara je razumjela da je Giordani u tom trenutku bio pod djelovanjem Božje milosti, ali se nije složila s njegovom molbom. Prije svega zato što Pokret još nije postojao, pa stoga nije ni bilo pravnih struktura, ali i zato što je njoj bilo mnogo bliskije jedinstvo nego poslušnost.

Na poziv Giordanija da se posvete zajedno kao sveti Franjo Saleški i sveta Ivana de Chantal, Chiara je odgovorila da je njezin poziv "da sví budu jedno", svi a ne samo njih dvoje. Zato je predložila Focu da idu na pričest zajedno i oboje mole Isusa neka On sklopi savez nad njihovim poništenim bićima, a potom da čekaju što će Bog učiniti. Naravno, Chiara nije očekivala ono što se dogodilo, tj. ulazak u krilo Očevo. Na poticaj Duha Svetoga ona, naime, nije uspjela razgovarati s Isusom jer je osjetila da je poistovjećena s njim. Sve dok nije primijetila da joj je netko na usne stavio riječ: 'Abba Oče'. I našla se u krilu Očevo, tj. u najvećoj intimnosti s Bogom, 'neizmjernom, kozmičkom ponoru', kako sama piše.

Što je Chiara učinila nakon tog ulaska u 'krilo Očevo'?

To iskustvo nije zadržala za sebe nego ga je odmah posredovala Giordaniju i svojim sljedbenicama, tako da je i njima omogućila da 'uđu' u stvarnost koju je živjela.

Kakve su književne vrste ti zapisi Chiare Lubich?

Teško je to odrediti. Svakako su to stranice velike duhovnosti, mistični tekstovi jer Chiara

pripovijeda ono što joj Bog daje razumjeti. U tekstu govori o vizijama, ali odmah pojašnjava da je riječ o intelektualnim vizijama. To znači da nije vidjela očima što joj je Bog dao razumjeti.

Na stranicama o Raju '49 postoje i razmišljanja vrlo velike duhovne, teološke i filozofske vrijednosti. Ti su tekstovi krajnje bogati i raznoliki. U svakom slučaju nalazimo se pred velikim osobnim mističnim iskustvom, ali koje su odmah prihvatile i njezine sljedbenice: iskustvo koje je na neki način postalo kolektivno.

To se nikad dotad nije dogodilo?

Nešto slično se pripovijeda o skupini sljedbenika svetoga Franje... Karl Ranher sa svoje strane tvrdi da prvi primjer kolektivnog mističnog iskustva treba smatrati Duhove. Jer tamo subjekt nije bio samo jedan pojedinac. U Crkvi bi trebalo obnoviti takvo iskustvo, piše Ranher. Nije riječ o skupini mistika koji se povezuju, nego o osobama koje zajedno doživljavaju mistično iskustvo.

Osim što je bilo životno iskustvo, mislim da je 1949. godina bila i vrlo snažan prođor svjetla...

Chiarino ime znači claritas, jer ona je uvjek bila stvorene puno svjetla. Kad je bila mlada, otkrila je svetu Mariju Margheritu Alacoque koja je u Crkvu uvela štovanje srca Isusova. Chiara je rekla da je i ona jasno osjećala svoj poziv u Crkvi: uvesti štovanje duha Isusova. Ako to ne

razumijemo, nismo razumjeli Chiaru.

Smatrala je da je njezina duhovnost nastala 1943., ali da se potpuno očitovala upravo 1949. Chiara je željela darovati to bogatstvo Crkvi i čovječanstvu, ne samo omogućujući pristup stranicama koje je napisala, nego nadasve otvarajući ih i sruštajući ih u kontekst kulture u kojoj živimo. U njima, naime, postoje otvaranja, savjeti, bljeskovi svjetla koji čekaju da ih se potpuno otvoriti.

Susrete Škole Abba Chiara je uvjek započinjala savezom jedinstva po mjeri Napuštenog Isusa...

Činila je to da bismo i mi zaživjeli onaj 'kolektivni subjekt' – Dušu, koja je živjela

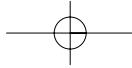

Prof. Giuseppe
Maria Zanghi,
odgovoran za
studijski centar
Škola Abba

Chiara Lubich u
planinama blizu
Fiera di Primiero
pedesetih godina

(2) arhiv Č

PUTOVANJE RAJEM

iskustvo 1949. U velikim kulturnim revolucijama revolucionari su uvijek tražili 'subjekt koji pokreće revoluciju': narod u francuskoj revoluciji, proletariat u sovjetskoj, pojedinac u humanizmu. U Chiari

njen i sveden na nešto individualno, pa zato više nema utjecaja na hod pojedinaca i društava. Zapažala je da taj nedostatak Boga postoji na poseban način među mladima. Zato je nekoliko momenata

Možete li čitateljima dati savjet s kakvim duhovnim raspoloženjem trebaju pristupati Chiarinim zapisima?

Rekao bih da treba dopustiti tekstu da u svome govoru dopre do dubine našega bića, ne prolazeći kroz sito našega tumačenja. Inače do nas stigne samo ono što želimo prihvati, dok se ostalo unaprijed filtrira. Chiarine bi riječi trebale naići na prazninu stvorenu iz ljubavi i biti prihvaćene srcem i razumom. Samo će tako, kako kaže Sveti pismo, donijeti roda.

U svjetlu svega izloženoga očito je da se Chiarina karizma ne sastoji samo iz duhovnosti.

Ona je i duhovnost, ali i mnogo više. Djelo koje je Chiara stvorila prebogato je mnogim licima, osobito sa stajališta kulture. Nije slučajno da je posljednji njezin čin na zemlji bio povezan s osnivanjem sveučilišta Sophia. Papa Pavao VI. je rekao da vjera koja se ne utjelovi u kulturi prije ili kasnije nestane.

Jednom mi je Chiara rekla: 'Ne trebamo se bojati spustiti naš ideal u ljudske stvarnosti, u probleme svakodnevice, jer naš je ideal Isus a on se utjelovio. Živio je u određenom vremenu, govorio je jednim jezikom, razmišljao je kao Židov...' Dakle, time smo samo poslušni utjelovljenju. Smatram da iz ovoga može nastati onaj autentični kršćanski humanizam koji po mojoj mišljenju mora biti odgovor na tamnu noć suvremene kulture. To je kultura Uskrsloga, kako je naziva Chiara.

arhiv NS

Radno zasjedanje Škole Abba, studijskog centra Pokreta fokolara koji proučava mistična prosvjetljenja iz 1949. godine

dolazi do izražaja nešto drugo: kolektivni subjekt. Riječ 'kolektivni' nerado koristimo, u nedostatku izraza koji bi to bolje pojasnio. S jednom novom teškom riječi valjalo bi reći da je riječ o 'perikoretskom subjektu', tj. sastavljenom od različitih osoba od kojih svaka u sebi ima čitavu tu stvarnost; no istodobno sve zajedno sačinjavaju 'tu' stvarnost. Da bi nam to pojasnila, Chiara je uvijek davalu primjer hostije: iako je razlomljena, ona je jedan Isus.

Chiara je nekoliko stranica Raja 1949. prenijela mladima Pokreta. Zašto?

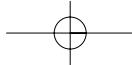
Jer je osjećala da danas postoji velika potreba da se Bog vrati u javnost: Bog je uklo-

svoga iskustva iz 1949. ispričala mladima Pokreta, s ciljem da ih podrži u njihovom evanđeoskom odabiru i da im pomogne razviti kulturu dosljednu takvom odabiru.

Raj 1949. je posebno iskustvo komunikacije...

Dani provedeni u planinama odvijali su se ovako: Chiara i njezine sljedbenice isle su se pričestiti a onda bi se vraćale kući, sigurne da će Isus nešto učiniti. Ponekad su pokušale pogoditi što, ali nikad im to nije uspjelo. Poslijepodne bi se vraćale u crkvu i sabirale se u razmatranju. I Bog bi Chiari dao razumjeti nešto. Kad bi se kasnije vratile kući, ona je ispričala svima što je doživjela, ne zadržavajući ništa za sebe.

1 *Nuova umanita'* br. 177, svibanj 2008.

UKRATKO

POKRET FOKOLARA u brojevima

Početak

Trento (Italija) – 1943.

Utemeljiteljica

Chiara Lubich

Predsjednica

Maria Emmaus Voce

Dopredsjednik

Giancarlo Faletti

Duhovnost jedinstva

Pokreće čitavi Pokret. Na različite je načine žive njegovi članovi, pristalice i simpatizeri. Ona je poput humusa iz kojega crpe mnoga konkretna ostvarenja Pokreta.

Cilj

Doprinijeti sveopćem bratstvu i povezati u jedinstvo obitelj čovječanstva, u skladu s Isusovom molitvom: "Da svi budu jedno" (Iv 17, 21). To se ostvaruje kroz dijaloge:

- unutar Katoličke crkve
- s kršćanima raznih Crkava i crkvenih zajednica
- sa Židovima
- sa sljedbenicima drugih religija
- s osobama nevjerskih uvjerenja
- s kulturom

Proširenost

Pokret je danas proširen u 182 zemlje svijeta. Od toga u 89 zemalja postoje stalni centri, ovako raspoređeni: Europa (29), Afrika (25), Amerika (19), Azija (13), Australija i Oceanija (3)

Početak: U Europi od 1952., u Americi od 1958., u Africi od 1963., u Aziji od 1966., u Australiji od 1967.

Pripadaju mu

- članovi: 141.400
- pristalice i simpatizeri: 2.115.000 od toga:
- oko 50.000 iz preko 350 drugih Crkava i crkvenih zajednica
- preko 30.000 iz drugih religija, među kojima Židovi, muslimani, budisti, hinduisti, sikhi
- preko 70.000 prijatelja nevjerskih uvjerenja
- zračenje duha Pokreta: nekoliko milijuna, teško mjerljivo

Sastav

Na čelu Pokreta je predsjednica. Po Statutu će to uvijek biti žena, a pomagat će joj dopredsjednik i Vijeće sastavljeni od po dvoje odgovornih za aspekte, za razna geografska područja i za ogranke. Iako je jedinstvena stvarnost, po raznolikosti osoba koje ga sačinjavaju (muškarci, žene, obitelji, mlađi, svećenici, redovnici i redovnice raznih kongregacija te biskupi) Pokret se grana u 18 ogranka, među kojima su:

- 2 sekcije: fokolarini i fokolaringe su 'nosivi stupovi' Djela
- 10 grana
- 6 pokreta širokog spektra djelovanja: Nove obitelji, Novo čovječanstvo, Župski pokret, Biskupijski pokret, Mladi za ujedinjeni svijet, Djeca za jedinstvo

Pokret je teritorijalno podijeljen u 90 zona.

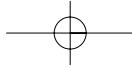
Noviji razvoj Pokreta na raznim područjima

Kultura: Škola Abba – interdisciplinarni centar za studij nastao 1990. sa ciljem da se produbi doktrinarna dimenzija karizme jedinstva okuplja tridesetak stručnjaka iz raznih disciplina. Od 1998. u ovaj je studij uključeno i 350 profesora i stručnjaka iz raznih zemalja.

Iz dijaloga što ga Pokret fokolara uspostavlja između duhovnosti jedinstva i kulture proizlazi novi razvoj na raznim područjima ljudskog znanja i života.

Politika: Politički pokret za jedinstvo uzima bratstvo kao političku kategoriju. Nastao je 1996. a proširen je u raznim evropskim zemljama, osobito u Italiji, te u Južnoj Americi, osobito u Brazilu, u Argentini i u Urugvaju. Političari (građani, dužnosnici, političari na raznim pozicijama, stranački predstavnici, diplomati) koji mu pripadaju vjeruju u opće ljudske vrijednosti (mir, život, pravednost, sloboda, ekologija) i zauzimaju se da bratstvo postane temelj njihova života i političkog djelovanja.

Ekonomija: Ekonomija zajedništva – ekonomski projekt nastao 1991. Nadahnjuje vodenje preko 750 poduzeća i proizvodnih aktivnosti na pet kontinenata i nastanak 7 poduzetničkih zona u gradićima svjedočanstva. Ima utjecaja i na području ekonomskih znanosti: preko 200 diplomskih radnji u raznim zemljama i kongresa u organizaciji sveučilišta i nacionalnih i internacionalnih tijela.

POKRET FOKOLARA U BROJEVIMA

Izdavačka djelatnost

- *Citta' nuova*, talijanska izdavačka kuća s preko 85 naslova godišnje;
- 25 izdavačkih kuća u drugim zemljama; objavljaju preko 215 naslova godišnje (u Hrvatskoj *Novi svijet*, o.p.p.);
- *Citta' nuova*, časopis, izlazi 2 puta mjesечно; 37 izdanja u svijetu, na 22 jezika (u Hrvatskoj mjesecačnik *Novi svijet*, o.p.p.);
- *Nuova umanita'*, dvomjesečnik za kulturu;
- *Gen's i Jedinstvo i karizme*: časopisi za svećenike i redovnike, dvomjesečnici;
- *Economia di comunione (Ekonomija zajedništva)* – nova kultura, izlazi 3 puta godišnje;
- *Riječ života*, mjesecični listić s duhovno-teološkim komentarom kako provesti u život jednu rečenicu iz Svetog pisma, izdaje se na 96 jezika i idioma, u preko 2 milijuna primjeraka, mjesечно se prenosi putem radija, televizije i interneta;
- međunarodna službena Internet stranica: www.focolare.org i 24 nacionalne stranice (u Hrvatskoj www.fokolar.hr).

Formacijsko ustrojstvo i zračenje

- 35 gradića svjedočanstva: Austrija, Belgija, Česka, Francuska, Hrvatska (gradić Faro u Križevcima), Irska, Italija, Nizozemska, Njemačka (3), Poljska, Portugal,

Španjolska (2), Švicarska (2), Velika Britanija, Filipine, Koreja, Pakistan, Tajland, Kamerun, Obala Bjelokosti, Kenija, Meksiko, SAD, Argentina (3), Brazil (3), Venezuela, Australija, od kojih su 2 na počecima. Najrazvijeniji gradić je Loppiano kraj Firence u Italiji, međunarodnog je karaktera s prosječno 900 stanovnika iz 70 zemalja;

- 63 Centra Marijapoli za duhovnu i društvenu formaciju članova, u 46 zemalja. 8 ih je u Italiji, osim međunarodnog Centra kojemu je sjedište u Castelgandolfu kraj Rima (U Hrvatskoj Centar Marijapoli je u Križevcima);

- Višednevni godišnji susreti tzv. Marijapoli za čitavu zajednicu održavaju se u oko 70 zemalja;
- Specijalizirane škole za inkulaturaciju, za ekumenizam, za međuvjerski dijalog, za društveno zalaganje, održavaju se u raznim zemljama;
- Centar Santa Chiara za proizvodnju i širenje audiovizualnog materijala u svrhu poticanja zajedništva u Pokretu u cijelom svijetu;
- Umjetnički centri i umjetničke glazbene skupine, među kojima su najpoznatiji: Centar Ave, Gen Verde i Gen rosso;
- Incontri Romani: centar za prihvatanje turista u Rimu.

Povremene međunarodne manifestacije u Rimu, praćene u cijelom svijetu putem satelitskog prijenosa

- Genfest, festival mladih (jednom u pet godina): šesti je održan 2000. godine s 25.000 sudionika iz cijelog svijeta, a na njemu je lansiran Projekt Afrika;
- Superkongres, manifestacija djece (jednom u pet godina): četvrti je

održan 2002. uz sudjelovanje 9.000 djece iz 92 zemlje svijeta;

- Familyfest, manifestacija obitelji: treći je održan 2005. istodobno u 120 gradova na pet kontinenata.

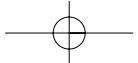

Inicijative međunarodne solidarnosti

- Azione mondo unito (AMU) (Akcija za ujedinjeni svijet), nevladina je organizacija osnovana 1986. za međunarodnu suradnju u razvoju, priznata od talijanskog Ministarstva vanjskih poslova;
- New Humanity (Novo čovječanstvo), nevladina organizacija priznata od strane ECOSOC-a i Ekonomskog i društvenog vijeća OUN-a;
- Socijalna djela i aktivnosti (ima ih preko 1.000) na raznim stranama svijeta;
- Usvajanja na daljinu (s preko 18.400 djece i 96 projekata u 45 zemalja).

Papinsko odobrenje

Pokret fokolara, Djelo Marijino, primilo je prvo odobrenje godine 1962. Dopunjeni Opći statut odobren je dekretom Papinskog vijeća za laike od 29. 6. 1990., kojim se Pokret priznaje kao "privatna univerzalna udruga vjernika papinskog prava", i 15. ožujka 2007.

CRTICE IZ SVAKODNEVICE

Ljudi više-manje ne razmišljaju mnogo o prolaznosti vremena. Ili bi se moglo reći da o tome izbjegavaju razmišljati. Ča je bilo tega više ni? Što reći o djeličku vlastitog postojanja koje nije zahvatila nikakva povijesna memorija, kojim nisu napunjene povijesne knjige, pa čak ni sjećanja naših bližnjih? Kao da iscurimo kroz ovaj naš nestvarno

ČA JE BILO TEGA VIŠE NI

neproživljen život, zatvoren u vlastita očekivanja, u vlastitu neispunjenu sudbinu, u izvrnuti lonac s nekom rupom kroz koju će nam jednog dana isisati dušu u svijet u kojeg bi rado poletjeli, ali u kojeg ne vjerujemo. Brojimo bore pred ogledalom, hvata nas paničan strah jer vrijeme neumitno ispunjava svoje poslanje, utiskuje u nas friže, izvlači svježinu iz naše cakline, boji u sivo naše vlas. Moja prijateljica je rekla prije nego što je išla roditi: "Sve trudne žene na koncu rode, valjda će to uspjeti i ja. Svi moraju umrijeti, valjda će jednom i meni to uspjeti. Naime, tako se tješim pred svime čega me je strah."

Svi Sveti su za nama. Toliko sjećanja na naše drage, umrle, hrabre, čije agonije su nam ostale u sjećanju, čije odlaske pamtimo i po vlastitoj boli, ali i po strahu od neumitnog. Kažu da svaki odlazak s ovog svijeta prati agonija odvajanja, čak i kod onih ljudi koji umiru u snu. Poput vriska djeteta koji izlazi iz maternice, tako i mi utiskujemo posljednji vrisak svog bitka u vječnost. I tada, kad otkrijemo svoje izbe i dvorišta na nebu, valjda ćemo shvatiti zašto smo bili sudionici ovog veličanstvenog života.

Da, ljudi pate jer stare. A pogledajte prirodu. Ona je tako mirna i raskošna pred svoje cikličko umiranje. Krošnje stabala se prelijevaju u nestvarnim jesenskim bojama. Brda su poput čarobnog tepiha iz Tisuću i jedne noći. Zrak je svjež i pun mirisa jesenjih plodova. Tako je prelijepa i dostojanstvena. A mi ljudi? Njegujemo li mi boje svog životnog iskustva i

proživljenih godina, u našem duhu i mislima? Bojimo li se svoje raskoši? Zašto plačemo nad bogatstvom i raznolikošću svojih životnih plodova? Zašto ne vidimo koliko smo lijepi i dragocjeni u jesen života?

Bog daje dug život valjda kao nagradu i blagoslov. Jer život je nagrada i blagoslov.

Borimo se za njega kad nam voda dođe do grla, otimamo se bolima koje život nosi, ali i nedostojanstveno podliježemo stavovima suvremenog društva o vremenskim ljudima. Sebe kao da ne vidimo u ulozi sudionika, već samo kao pasivnog promatrača koji se darovanom ruga.

Svaki čovjek se rodi, živi neko vrijeme i umire. Ta mijena jedina je konstanta u našem životu. Kako ćemo darovano nam vrijeme upotrijebiti, ovisi o nama i našoj vlastitoj ljepoti. Precijenjena mladost visi nad nama kao prijeteće klatno koje lažno odbrojava trenutke vrijednosti našeg života. I tada se rodi mudar čovjek. Utisne osmjeh u svoje lice, ispuni sjajem svoj pogled, zagradi boru samo sebi svojstvenom mišlju, mudrost i toplina njegove riječi zasjeni strah pred neumitnim protjecanjem vremena.

**Paola
Glavurtić**

Kako povećati broj graditelja novoga svijeta?

Novi svijet odgovara AKCIJOM

1 Oviše

=

30manje

O čemu je riječ?

Svima onima koji žele primati 10 i više primjeraka **Novoga svijeta** dajemo 30% popusta, kao i mogućnost dogovora roka plaćanja.

Akcija je posebno usmjerena župama, a u njezinoj provedbi računamo na naše povjerenike diljem Hrvatske i šire.

Javite nam se:

📞 telefonom: 022 312-085

📠 telefaksom: 048 270-033

✉ elektronskom poštom: novi-svijet@fokolar.hr

✉ običnom poštom: Račkoga 30, 48260 Križevci

ZAJEDNO ZA NOVI SVIJET